

verschijnt niet in januari

MilieuRAMA

Afgiftekantoor
Brussel X

nummer 7-8
juli-augustus 1999

**Maandblad
van
Bond
Beter Leefmilieu**

Redactie en administratie:
Twee kerkenstraat 47,
B-1000 Brussel
Tel.: 02/282.17.20 - Fax: 02/230.53.89

- Inkrimping veestapel wordt onvermijdelijk.
- VERA DUA: "Landbouw heeft mijn hart gestolen".
- Oostende vergeet het verleden...
- Belgische houtsector voert illegaal tropisch hout in.
- De charme van een handige vouwfiets.

Inhoud

Commentaar

2

Een kritische blik op het milieulandschap.

Omslagverhaal

3-6

Over de noodzakelijke reductie van de varkensstapel.

Ledenblad

7

Nieuws uit de milieubeweging...

Interview

8-11

Met Vera Dua, kersvers minister van landbouw en leefmilieu.

Flitsen

12

Over jongerenprojecten inzake leefmilieu...

Beleid

13-15

Een natuurlijke oever loont de moeite.

Oostende vergeet het verleden.

16-17

Wet en Mina

18

De kleine lettertjes van het milieubeleid.

Boek en Milieu

20-21

Boeken en tijdschriften netjes op een rijtje...

Frontlijn

23-25

De milieubeweging liet de voorbije weken van zich spreken...

Ecotips

26-27

Het handige comfort van een vouwfiets...

Internationaal

28-30

Greenpeace bezorgde de Belgische houtsector schaamrood op de wangen.

Puzzelen

30

Haal dat prijzenpakket in huis!

Kalender

31

Schrijf je agenda boordevol milieuactiviteiten...

Het valt ons een beetje zwaar om tijdens de vakantieperiode onze hersenen te pijnigen met diverse chaostheorieën... alhoewel de realiteit ons soms deed geloven dat de wereld een chaos is. Van nature uit of door het ingrijpen van de mens?

En dan keken we plots naar de zonsverduistering op 11 augustus en beseften dat de wereld niet vierkant draait. Onvoorstelbaar lang op voorhand waren deze wonderbare minuten voorspeld. Er zijn dus dingen die in goede banen lopen.

En dan lazen we de regeringsverklaringen en dachten opeens dat ons eigen memorandum (bijna) letterlijk was overgenomen. Een jong, vernieuwend, ambitieus programma voor het beleid van de komende jaren stimuleert ons om onze schouders weer onder het don quichottewerk van de milieubeweging te zetten.

Bond Beter Leefmilieu is er klaar voor: de ploeg van het algemeen secretariaat zal in het najaar grondig vernieuwd en herschikt worden. Enkele ouwe rotten houden een oogje in het zeil en zullen de chaos proberen te vermijden.

Lieve Grauls

P.S. Hartelijk dank aan Piet Decoster en Rik De Baere die tijdens de vakantiemaanden hun BBL-job voor een nieuwe uitdaging ruilden. We wensen hen veel succes met hun nieuwe toekomst!

C O M M E N T A A R

Milieurama

19de jaargang - Maandblad van Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw

Redactie en Administratie

Bond Beter Leefmilieu
Tweeherkenstraat 47 - 1000 Brussel
Tel. 02/282.17.20. - Fax. 02/230.53.89.
email: hostmaster@bblv.be
http://www.ecomarkt.net/bbl/

Abonnementen

80 frank (los nummer),
750 frank (jaarabonnement),
1.500 frank (steunabonnement),
1.500 (abonnement buitenland).
Betaling kan op rekeningnummer
001-1475409-18 van Bond Beter Leefmilieu vzw.

Combi-Abonnementen

Lidorganisaties van Bond Beter Leefmilieu kunnen hun leden een uiterst voordelig combi-abonnement van Milieurama aanbieden. Geïnteresseerd? Neem vandaag nog contact op met het BBL-secretariaat.

Hoofdreducteur en

Verantwoordelijke Uitgever

Lieve Grauls,
Tweeherkenstraat 47, 1000 Brussel

Eindredacteur

Piet Decoster

Werken mee aan dit nummer:

Stefaan Claeys, Ilse Degerickx, Charles De Buyser, Piet Decoster, Lieve Grauls, Erik Grietens, Danny Jacobs, Martine Langen, Bea Lootens, Bart Martens, Valerie Puttevels, Dirk Serneels, Sandra Van Aerschot, Jo Van Assche, Johan Vandewalle, Saar Van Hauwermeiren, Jan Vanherk, Set Van Houdt, Dirk Van Regenmortel, Davy Polle Paulus

Foto's

Frans Geys, Kristel Peeters, Luc Verhaegen

Illustraties

Hilaire

Vormgeving en druk

VUMpress

Copyright

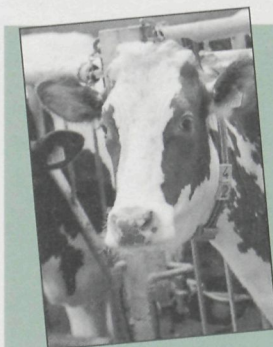
Overname van artikels wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

Advertenties

Adverteerders zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de opgenomen advertentie.

Papier

Milieurama wordt (uiteraard) gedrukt op niet-gebleekt kringlooppapier, de kaft is niet-chloorgebleekt. Gooi deze Milieurama niet zomaar weg! Geef hem door aan vrienden of geïnteresseerden. Volledig uitgelezen? Geef Milieurama dan een plaatsje bij het oud papier!

Vlaanderen en zijn vee... Een reductie van de veestapel wordt onvermijdelijk als we de noodzakelijke milieudoelstellingen willen halen...

(dia voorkaft:
Marc Herremans)

Wegwerken milieu-impact intensieve
veehouderij kost Vlaanderen jaarlijks
minstens 11 miljard

Inkrimping veestapel eerste test voor paarsgroene regering?

Wordt de noodzakelijke reductie van de veestapel één van de eerste belangrijke uitdagingen voor de nieuwe Vlaamse regering? Zo ziet het er in ieder geval naar uit. Nieuwe berekeningen van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) tonen immers aan dat, wanneer de varkensstapel niet wordt afgebouwd, jaarlijks voor 7 tot 11 miljard kosten moeten gemaakt worden om het - door Europa te licht bevonden - Mestactieplan uit te voeren én tegelijk de ammoniakuitstoot van de veestapel met 40% terug te dringen. Die 40% reductie is vastgelegd in het Milieubeleidsplan, waar de Vlaamse regering zich in haar kersvers regeerakkoord nog heeft toe verbonden. Kortom, werk aan de winkel...

"Ons land mag zich bovendien straks verwachten aan een nieuwe Europese richtlijn met nationale emissieplafonds voor ozonvormende en verzurende stoffen, waaronder dus ammoniak", klinkt het vastbesloten bij de nieuwe BBL-beleidscoördinator Bart Martens (zie kaderstuk). "Voor België betekent dat een noodzakelijke ammoniakreductie van 40% tegen 2010". De VLM berekende dat, om in gans België deze 40% reductie te halen, in Vlaanderen de ammoniakuitstoot niet met 40, maar met 48% moet worden verminderd. Dit komt omdat Wallonië veel meer loslopend rundvee heeft waarvan de ammoniakuitstoot technisch moeilijk kan worden aangepakt. In varkens en pluimveestallen lukt dat wel. "Met de huidige varkensstapel is

deze reductie met 48% enkel haalbaar wanneer er minstens tweemaal zoveel mest wordt verwerkt dan in MAP2 wordt opgelegd", weet Bart Martens. "Terwijl bij alle hervergunningen emissie-arme staltechnieken moeten worden opgelegd en de rundveestapel zijn neerwaartse tred aanhoudt." Maatregelen waar uiteraard een stevig prijskaartje aan vasthangt. Het International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA) berekende de jaarlijkse kost voor deze reductie in gans België op 18 miljard frank. "Dat is, bovenop de kost van de dioxinecrisis, inderdaad geen peulschil", geeft ook Martens toe. "Bovendien is het hier geen eenmalige uitgave, maar wel een jaarlijks terugkerende kost. Het is ook voor ons duidelijk dat de sector zelf die kosten niet ►

De noodzakelijke inkrimping van de veestapel wordt één van de eerste belangrijke uitdagingen voor de nieuwe Vlaamse regering.

Nationale emissieplafonds voor ozonvormende en verzurende stoffen

Op 9 juni 1999 werd door de Europese Commissie het ontwerp goedgekeurd met nationale emissieplafonds voor ozonvormende en verzurende stoffen (stikstofoxiden, zwaveldioxide, vluchtige organische verbindingen en ammoniak). Met de richtlijn wil de Commissie in de diverse lidstaten het areaal natuurgebieden die te kampen hebben met teveel verzuring, halveren tegen 2010. Tevens wil de Commissie in dezelfde periode de ozonovermaat boven de drempelwaarde voor de bescherming van de volksgezondheid met 2/3de terugdringen. De 'overdosis' ozon die de 'kritische last' overschrijdt die door de vegetatie kan gedragen worden, moet met minstens één derde afnemen. De reductiedoelstellingen zijn voor de Commissie een eerste stap in de richting van de lange termijn doelstelling van het vijfde Milieu Actieprogramma dat in gans Europa wil komen tot een situatie waarbij de kritische lasten voor ecosystemen nergens worden overschreden.

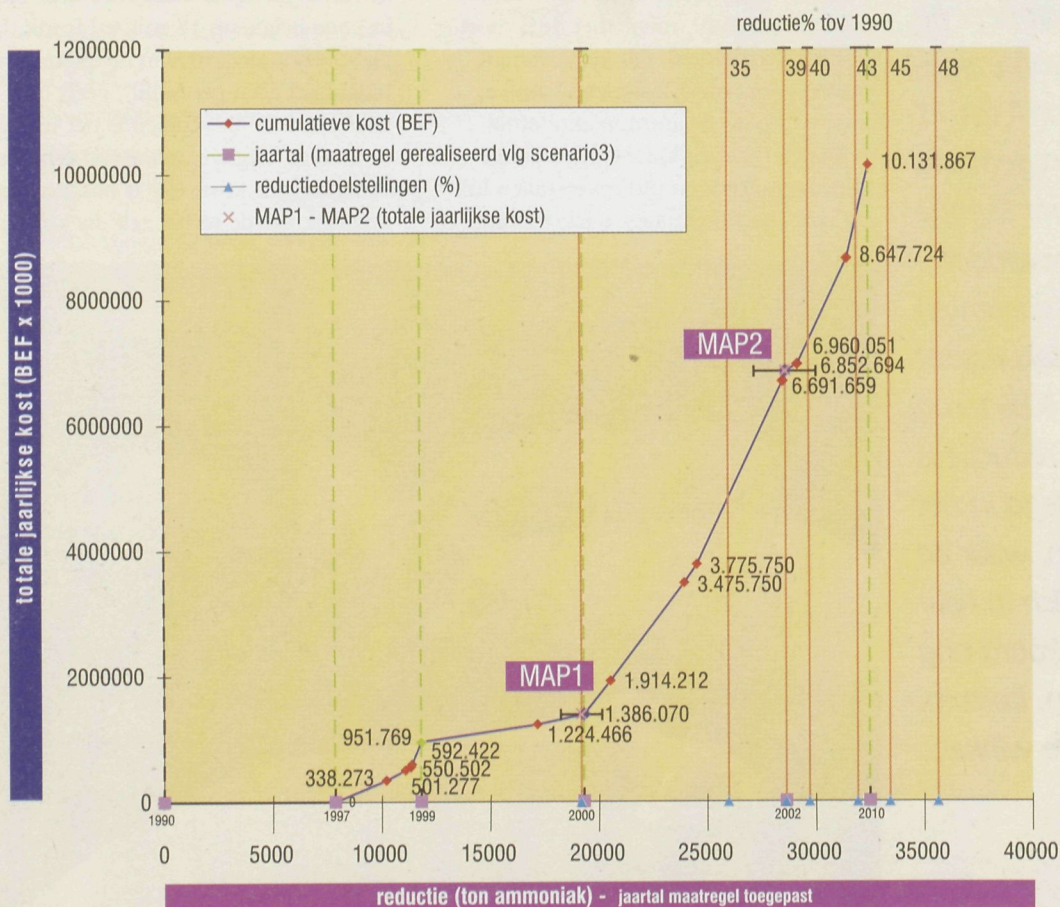
In een breder internationaal perspectief wordt momenteel gewerkt aan een protocol met vergelijkbare emissieplafonds. Dat gebeurt in het kader van het door de Verenigde Naties gestuurd Verdrag ter Bestrijding van Grensoverschrijdende

Luchtverontreiniging over lange afstand (UNECE). De landen die deel uitmaken van het verdrag, zijn naast de EU-lidstaten, de Midden- en Oost-Europese landen, Canada, de Verenigde Staten en Rusland. Het nieuwe protocol dat hier in voorbereiding is, houdt naast verzuring en ozon ook rekening met vermisting.

In het vooroverleg rond deze emissieplafonds begin juni, maakte België een slechte beurt. In tegenstelling tot landen als Nederland, Duitsland en Groot-Brittannië, vond ons land de voorgestelde emissiereducties te duur. Ter voorbereiding van het Belgisch standpunt vond een uitgebreid overleg met de verschillende betrokken economische sectoren plaats (elektriciteitssector, raffinagesector, staalnijverheid, chemische industrie,...). Vele sectoren hebben blijkbaar hun 'veto' gesteld tegen verdergaande emissiereducties. Met de milieubeweging werd geen overleg gepleegd. Wel heeft BBL samen met het Europees Milieubureau (EEB) en het Swedish NGO Secretariat on Acid Rain het internationaal proces op de voet gevolgd. Vanuit de milieubeweging werd vooral gewezen op de overschatting van de reductiekosten, omdat bij de kostenberekening geen rekening gehouden

werd met maatregelen die hoe dan ook reeds moeten genomen worden om de Kyoto-doelstellingen te halen.

BBL vindt de houding van België en Vlaanderen tot nog toe onaanvaardbaar en hoopt dat hier met de nieuwe bewindsploeg alsnog verandering in komt. Het gaat toch niet op om in het ozondossier elk jaar te roepen dat oplossingen slechts mogelijk zijn in Europees verband om vervolgens op de Europese rem te gaan staan. Als het de nieuwe coalitie echt menens is met de volksgezondheid, dan moet zij ten aanzien van de aankomende emissieplafonds dringend ambitieuzer uit de hoek gaan komen.

Figuur: De jaarlijkse kost voor een reductie van de ammoniakuitstoot met iets meer dan 40% in een scenario waarbij MAP2 wordt uitgevoerd, extra mest wordt verwerkt, de rundveestapel verder afneemt en 30% van de stallen emissie-arm zijn omgebouwd

► kan dragen". Dus stelt Bond Beter Leefmilieu (BBL) voor om dringend werk te maken van een structurele afbouw van de varkensstapel. Investeren in een tijdelijke, vrijwillige inkrimping – zoals de regering nu voorstelt – is voor de milieubeweging uitstel van executie en weggesmeten geld.

Economisch onhaalbaar

Bovendien waarschuwt de milieubeweging ervoor dat de werkelijke kosten eigenlijk nog veel hoger zullen liggen. Martens: "De kostprijs voor mestverwerking wordt door de VLM op 500 frank/m³ geschat. Door de terechte weigering van soepeler lozingsnormen voor het project Biopower is dat onrealistisch. Biopower gaf zelf te kennen dat zonder een versoepeling van de normen haar verwerkingskost op meer dan 800 frank/m³ zou komen te liggen. Een kost die zij zelf als 'economisch onhaalbaar' zagen.

Kleine boer is de dupe

Dat deze kosten onmogelijk door de sector kunnen worden gedragen, is zonneklaar. Het merendeel van de bedrijven in

Vlaanderen is immers te klein om deze bijkomende uitgaven voor verwerking en stalaanpassingen te kunnen terugwinnen. Maar de Vlaamse mestwetgeving bepaalt nu eenmaal dat de bestaande bedrijven niet verder kunnen uitbreiden.

"Wanneer de veestapel, in het bijzonder de varkens en het pluimvee, op het huidige peil blijft, zullen voornamelijk de kleinste bedrijven hiervan de dupe zijn", concludeert Bart Martens. "Zij zullen de kosten inzake stalaanpassingen niet kunnen ophoesten. Enkel via een warme sanering, waarbij bedrijven financieel worden aangemoedigd om hun activiteit te stoppen, kan de veestapel worden afgebouwd en wordt de gestelde ammoniakreductie gehaald zonder dat alle technische mogelijkheden volledig moeten worden uitgeput. In dit geval worden de blijvers op korte termijn niet met dure en weinig kostenefficiënte maatregelen opgescheept".

Bond Beter Leefmilieu (BBL) vindt dan ook dat niet langer mag worden getalmd met de 'reconversie' van de landbouwsector in Vlaanderen. De toenemende eisen die gesteld worden op het vlak van milieu en dierenwelzijn én de groei van de productie in onze exportlanden, die

hoe langer hoe meer zelfvoorzienend worden, maakt de toestand van onze sterk op export gerichte grondloze veehouderij stilaan uitzichtloos.

Niet achterblijven

"We verwerpen dan ook de vrijwillige tijdelijke inkrimping van de varkensstapel zoals die door de Vlaamse regering nu wordt voorgesteld", laat BBL-beleidscoördinator Bart Martens niks aan duidelijkheid over. "De varkensstapel moet immers structureel en blijvend worden afgebouwd. En dat voor meer dan 20%". Immers, uit de modelberekeningen van de VLM blijkt dat indien slechts de in MAP2 opgelegde mestverwerking gerealiseerd wordt, de varkensstapel met 27% moet afnemen om een 40% reductie te bereiken van de ammoniakemissies in Vlaanderen. Martens: "Indien men de doelstelling uit de aankomende Europese richtlijn wil behalen, moet de rundveestapel tegen 2010 eveneens met 13% afnemen. Dit betekent een verderzetting van de dalende trend in de rundveesector. Daarbovenop moeten alle stallen op termijn worden aangepast of moet een verdere reductie van de varkensstapel worden gerealiseerd".

Ook voor de milieubeweging is het zonneklaar dat de kosten voor de noodzakelijke inkrimping van de veestapel onmogelijk door de sector zelf kunnen worden gedragen.

De milieubeweging vindt ook de idee van Veva (de vakvereniging van varkenshouders) om slechts in Europees verband tot een afbouw te komen, maar niks. Bart Martens legt uit waarom: "De meeste landen waar Vlaanderen naar exporteert, zijn netto-importeur van varkensvlees. Een stijging van de productie in die landen zorgt ervoor dat deze landen meer zelfvoorzienend worden en dat de nutriëntenkringlopen op veel kortere schaal kunnen gesloten worden. Grote netto-exporteurs zoals Nederland en Denemarken hebben trouwens reeds op eigen initiatief een reducerend volumebeleid uitgewerkt. Waarom zou Vlaanderen dan achterblijven?"

'Groene handdruk'

Om een afbouw met minimum 27% van de varkensstapel te realiseren, is volgens de milieubeweging dus meer nodig dan de door de sector zelf bepleitte vervroegde uittredingregeling voor uitbollende boeren, het principe van de 'groene handdruk' zeg maar. De milieubeweging is voorstander van een volumebeleid op vier sporen. "In eerste instantie denken we aan een vervroegde uittreding voor uitbollende boeren", verduidelijkt nog Bart Martens. "Zo'n uittredingregeling kan door Europa gecofinancierd worden

indien ze kadert in programma's voor plattelandontwikkeling. De Europese verordening inzake steun voor plattelandontwikkeling is, als onderdeel van

Agenda 2000, trouwens recent in het Europees publicatieblad verschenen". Daarnaast is BBL ook voorstander van een opkoop- of onteigeningsrecht voor varkens- en pluimveehouderijen die gelegen zijn in 'groene' en 'geel-groene' gebieden. Ook een regulerende mestoverschotheffing, in plaats van de nu voorziene heffing op de productie en het gebruik van mest, moet volgens BBL worden in overweging genomen.

"Tenslotte zijn wij ook voorstander van een systeem van verhandelbare mestproductierechten die bij verhandeling worden afgeroomd", voegt Bart Martens er nog aan toe. "Door dit systeem wordt een 'herstructurering' van de sector mogelijk gemaakt, terwijl ook het milieu er beter van wordt". Kleine bedrijven die niet onder de uittredingregeling vallen maar toch willen stoppen, worden daartoe gestimuleerd. Ze krijgen immers een door de sector betaalde 'uitstappremie'. Ook de kleine familiale bedrijven die willen blijven verder boeren doen er hun voordeel mee: het systeem vergt immers geen extra investeringen voor diegene die niet willen of kunnen groeien en naarmate de andere wel groeien, wordt de totale mestdruk kleiner en nemen dus de mogelijkheden tot mestafzet toe.

Europese Nacht van de Vleermuis

Op zaterdag 28 augustus wordt voor de derde keer de Europese Nacht van de Vleermuis georganiseerd. Een initiatief van Eurobat, een internationale organisatie die opkomt voor vleermuizen in Europa, waar in Vlaanderen ook en vooral Natuurreservaten concrete invulling aan geeft. Eeuwenlang werden vleermuizen geassocieerd met de duivel, toverkollen, Dracula,... Toch lijken die vooroordelen tegenover vleermuizen stilaan te verdwijnen. Dat is alvast ook één van de bedoelingen van de vleermuizenactiviteiten

die op 28 augustus worden georganiseerd. Er zijn verschillende manieren om vleermuizen te bestuderen en te bewonderen. Je kan vliegende vleermuizen belichten met verstralers, het geluid hoorbaar maken met een vleermuisdetector of een bezoek brengen aan hun overwinteringsplaatsen. Op heel wat plaatsen zijn voordrachten voorzien. Wie bij een natje en een droogje van vleermuizen wil genieten, kan een bezoek brengen aan één van de vleermuiscafés. Je kan ondermeer afzakken naar activiteiten in

NATUUR
RESERVATEN

Harelbeke, Menen, Beernem, Eeklo, Lokeren, Geraardsbergen, Halle, Lennik, Anderlecht, Vorselaar, Antwerpen, Bornem, Ranst, Rijkevorsel, Oostmalle, Deurne,... Een volledig overzicht kan je krijgen bij het secretariaat van Natuurreservaten vzw.

Natuurreservaten vzw, Kon. St-Mariastraat 105, 1030 Brussel, Tel. 02/245.43.00., Fax. 02/245.39.33., e-mail: nr@bitserv.com

Vlam organiseert culturele happening

Op zaterdag 18 september organiseren de Vlaamse Artsen voor het Leefmilieu (Vlam) in samenwerking met o.m. Gemeenschappelijke Gezondheid (dGG) een culturele en sociale happening ten voordele van het Kirovski Netwerk Project voor Gezinnen in Oost-Europa. Op de Groenplaats in Antwerpen wordt dan een waaier aan activiteiten georganiseerd. Zoals bijvoorbeeld het massaal oplaten van ballonnen met kindertekeningen, een verrassingsact met enkele BV's, de inzameling van technologisch materiaal, eet- en drankstands, informatiekraampjes,... Het Kirovski Project is een project van de Europese Unie waar Vlaamse en Antwerpse vrijwilligers en verenigingen de krachten bundelen om praktische hulp te verlenen aan kansarme gezinnen en kinderen in Rusland en het GOS. Het project omvat o.m. de organisatie van een aantal trainingspakketten inzake bijvoorbeeld milieubewuste arbeidstechnieken.

Vlaamse Artsen voor het Leefmilieu (Vlam), Postbus 97, 2600 Berchem, Tel. & Fax. 03/235.30.77., e-mail: vlam@sreh.be

Tierra zoekt kruiden in Spa

Je vakantie is voorbij maar je blijft toch al voorzichtig vooruit naar een uitstapje in het najaar? Dan is het kruidenweekend van Tierra vzw misschien iets om in je agenda te noteren. Tijdens het weekend van zaterdag 23 en zondag 24 oktober kan je dan naar Spa.

! TIERRA !

vzw

Wereldberoemd omwille van zijn ijzer- en koolzuurhoudende bronnen, werd Spa vroeger bezocht door koningen en keizers om genezing te vinden voor hun vele luxueuze kwalen. Veel van die oude bronnen in de hellingbossen liggen er nu wat verlaten bij. Alleen de namen, Pouhon Pierre le Grand, Geronstere, Barisart herinneren ons aan die vergane glorie. Juist in de herfst zijn de hellingbossen in Spa op hun mooist. Vanuit ons sprookjesachtig verblijf, het koetshuis van een oude villa, wandel je langs grillige beekjes naar gezonde bronnen om uit te komen bij het hoogveen. Of je verkent oude steengroeven. Stevig wandelen wordt afgewisseld met snuffelen over de grond om de laatste plantenrestjes te ontdekken.

Tierra vzw, Heidebergstraat 223, 3010 Leuven, Tel. & Fax. 016/25.56.16., e-mail: tierra@skynet.be

Tweede weekend Open Tuinendagen

Op 11 en 12 september organiseert de Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze (Velt) vzw zijn tweede weekend van de vernieuwde 'Open Tuinendagen'. Het eerste weekend op 29 en 30 mei heeft de verwachtingen

alvast ruimschoots ingelost. De 40 geselecteerde tuinen werden bezocht door een zeer gemotiveerd publiek. De 6.000 bezoekers staken heel wat op van de degelijke rondleidingen door Velt-lesgevers en van de jarenlange ervaring van de tuineigenaars. Met deze nieuwe formule wil Velt het inhoudelijke aspect van de tuin benadrukken. De tuinen worden bewust niet getoond op hun 'hoogtepunt' met bloeiende kleuren of oogstbare gewassen. Tijdens het tweede weekend, op zaterdag 11 en zondag 12 september, zullen de bezoekers de overgang kunnen beleven van de zomer die overvloedt in de herfst. Wie beide edities van de Open Tuinendagen heeft bezocht, zal de evolutie doorheen de seizoenen hebben kunnen zien: een erg leerzame en verrijkende ervaring. Tijdens de Open Tuinendagen krijg je ook de kans om in kleine groepjes tuinlessen te krijgen in open lucht. De ecologische principes worden daarbij aan de praktijk getoetst. In een aantal tuinen zullen de eigenaars worden geassisteerd door erkende lesgevers van moes- en siertuin. Een uitgebreide brochure met beschrijving van de open tuinen is nog steeds beschikbaar. Zij kan gratis worden aangevraagd op het Velt-secretariaat.

25 jaar

velt

Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze vzw

Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze (Velt) vzw, Uitbreidingstraat 392c, 2600 Berchem, Tel. 03/281.74.75., Fax. 03/281.74.76., e-mail: velt@club.innet.be

INTERVIEW

**"Ik heb al
heel mijn
leven een
hart voor
landbouw"**

Het was al langer bekend dat ze het milieubeleid in Vlaanderen op de voet volgt. En dat ook het landbouwthema haar nauw aan het hart ligt. Het minste wat je van Vera Dua kan zeggen, is dat ze, sinds ze in '91 in het Parlement terecht kwam, best wel een actief parlementslicid was. Sinds begin juli is dat werkt tempo ongetwijfeld nog wat opgedreven. Als kersvers Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw wacht Vera Dua de moeilijke taak om, voor het eerst in Vlaanderen, werk te maken van een duurzaam en doordacht milieu- en landbouwbeleid. Een uitdaging.

? De verkiezingen van 13 juni waren voor de groene partijen een meevaller. Dat succes wordt wel eens toegeschreven aan de dioxinecrisis. Maar is er toch niet meer aan de hand?

De precieze intentie van de kiezer kom je uiteraard nooit te weten, maar ik had alvast reeds voor de dioxinecrisis de indruk dat de thema's uit onze campagne goed werden onthaald. De mensen reageerden positief op onze boodschap over de kwaliteit van het leven, gezond voedsel, milieuvriendelijke landbouw... Maar dat was in het verleden ook wel zo. Agalev is nu eenmaal al jarenlang de partij van de tweede keuze. Heel wat mensen vinden onze thema's best wel interessant, maar kiezen finaal wel voor een andere partij. Misschien heeft de dioxinecrisis ervoor gezorgd dat Agalev deze keer wél eerste keus was. Al ben ik ervan overtuigd dat we ook zonder de dioxinecrisis vooruitgang zouden hebben geboekt. Al was die wellicht dan niet zo groot.

? Na de verkiezingen werd gauw duidelijk dat Agalev mee aan de onderhandelingsstafel zou gaan zitten. Hoe moeilijk was die keuze om mee de bakens te gaan uitzetten?

Minder moeilijk dan vaak wordt gedacht. Er bestond binnen de partij al geruime tijd een vrij grote consensus om, wanneer de kans zich voordeed, mee aan de onderhandelingsstafel te gaan schuiven. Hadden we dat niet gedaan, dan zou de kiezer wel-

licht bijzonder ontgoocheld zijn geweest. Het alternatief voor de huidige regeringsploeg was een centrumrechts kabinet. En was er zo'n CVP-VLD-VU-regering aan de macht gekomen, dan hadden de mensen zich wellicht afgevraagd waarom men nog naar de stembus was geweest. Toch moet ik toegeven dat ikzelf met vrij weinig enthousiasme aan die onderhandelingen ben begonnen. Laat ons zeggen dat ik gezond kritisch naar de eerste afspraak trok. Al gauw bleek echter dat bij alle partijen rond de tafel een grote bereidheid bestond om echt werk te maken van een betere levenskwaliteit. Met Agalev zijn we er bovendien aardig in geslaagd om tijdens de onderhandelingen een aantal duidelijk groene accenten in het regeerakkoord te schuiven. Wie dat akkoord kritisch doorneemt, zal merken dat dit klopt. De noodzaak van het voorzorgsbeginsel en de integratie van duurzame ontwikkeling in alle domeinen van de samenleving is dé rode draad doorheen het regeerakkoord.

Landbouw is belangrijk

? Hoe evident was de keuze om landbouw en milieu aan elkaar te koppelen?

Iedereen vond het niet meer dan logisch dat beide beleidsdomeinen werden samengevoegd. Ik ben ervan overtuigd dat het een aartsmoeilijke maar ontzettend evidente keuze is. In het verleden is al te vaak gebleken dat voor belangrijke dossiers zoals bijvoorbeeld het Mestactieplan de ene minister tegen de ander wordt uitgespeeld. Op de duur krijg je dan een soort kat-en-muisspelletje waar uiteindelijk een halfslachtige beslissing wordt genomen waar niemand beter van wordt.

? Maar het feit dat u beide bevoegdheden in handen heeft, zorgt er natuurlijk wel voor dat u eigenlijk vrij veel macht heeft. Ik kan me inbeelden dat de traditionele landbouworganisaties dat met de nodige argwaan aanschouwen?

Ik denk dat dit alles bij mekaar nog wel meevalt. Wie me een beetje kent, weet dat ik eigenlijk een fervente voorstander ben van de landbouw. Los van het gevoerde landbouwbeleid en los van alles wat er binnen de landbouwsector gebeurt, moet ik zeggen dat ik echt wel een hart heb voor landbouw. Een goede landbouw is essentieel binnen elke samenleving. Bovendien bepalen de landbouwers ook voor een groot stuk het uitzicht van ons landschap. Kortom, de landbouw bekleedt een sleutelpositie binnen onze samenleving. Alleen, de voorbije decennia is dat al teveel vertaald in termen van economische macht en getallen. Maar ik heb het allergrootste respect voor landbouworganisaties zoals de Boerenbond, het Algemeen Boerensyndicaat (ABS) of het Vlaams Agrarisch Centrum (VAC). Zolang ze zich beperken tot een belangenverdediging van de boeren. Ik vind het heel belangrijk om naar hen te luisteren en met hen te praten. Dan is het uiteraard nog afwachten in hoeverre één en ander overeenstemt met het beleid dat wij voor ogen hebben. Want één ding moet duidelijk zijn: niet de landbouworganisaties maar de Vlaamse regering bepaalt welk landbouwbeleid zal worden gevoerd.

Inkrimpen veestapel

? Eén van de eerste zware dossiers die u straks op tafel krijgt, wordt ongetwijfeld de herziening van het Mestactieplan (MAP). Uzelf en uw partij hebben in het verleden steeds gepleit voor een veel strikter MAP. U heeft nu de sleutel in handen om het MAP inderdaad in die zin bij te sturen. Gebeurt dat binnenkort ook?

Dat zal wel moeten. We zijn als Europese lidstaat verplicht om de Nitraatrichtlijn te respecteren. Als je het louter vanuit milieustandpunt bekijkt, dan moeten we eigenlijk nog een stapje verder gaan. Maar in het regeerakkoord staat alvast dat we die richtlijn zullen respecteren. Doen we dat niet, dan hangen ons verregaande budgettaire repercussies boven het hoofd. Een tweede belangrijke element wordt mestverwerking. Daaromtrent stellen we duidelijk dat dit kan, zij het wel zonder overheidssteun en met de zekerheid dat er geen afwijking komt van de normen. Tot slot vind ik het ook bijzonder belangrijk dat binnen de landbouwsector geen sociaal kerkhof wordt gecreëerd. Het mag niet de bedoeling zijn van een landbouwbeleid om boeren overkop te laten gaan zonder dat de overheid hier iets aan doet. Vandaar ook dat in het regeerakkoord expliciet opgenomen is dat een reconversie van de veestapel mét sociaal begeleidingsplan absoluut aan de orde is. De boeren zelf zijn hiervoor vragende partij.

Kortom, een reductie van de veestapel is niet langer een taboe?

? Helemaal niet. Maar dat was het eigenlijk vorig jaar ook al niet meer. Toen op het einde van de vorige legislatuur werd gediscussieerd over de bijsturing van het MAP was het alleen nog de CVP die een inkrimping van de veestapel absoluut taboe vond. Heel bizar, want de Boerenbond was vragende partij en ook het ABS liet horen dat een reductie van de veestapel misschien wel de beste oplossing was. Het is duidelijk dat dit een beleidsoptie is die op korte termijn degelijk moet worden onderzocht.

"Inzake Deurne geeft het regeerakkoord ons toch een stukje zekerheid dat de verlenging er niet gaat komen."

Fabricom wordt moeilijk

? Ook het afvalbeleid steekt in uw bevoegdheidsvalies. Ook hieromtrent heeft Agalev zich de voorbije jaren sterk geprofileerd, bijvoorbeeld inzake de sluiting van enkele afstandse verbrandingsovens. U heeft de zaken nu zelf in handen. Gaat een handvol ovens nu definitief dicht?

In samenwerking met OVAM wil ik werk maken van een verregaand afvalpreventiebeleid. Niet zomaar een preventiebeleid dat de globale stijging van de afvalberg wat afremt. Wel een beleid dat resoluut maatregelen neemt en uitvoert. Daarnaast werken wij verder op basis van het moratorium van Kelchtermans. Elke verbrandingsinstallatie moet voldoen aan de dioxinenorm of gaat gewoon dicht. Dat betekent ook dat nieuwe initiatieven inzake afvalverbranding niet meer kunnen. Al besef ik ook wel dat er nog flink wat zal gediscussieerd worden over een aantal nieuwe projecten die op stapel staan. Maar in het regeerakkoord is alvast duidelijk bepaald dat nieuwe huisvuilverbrandingsinstallaties op nieuwe locaties niet kunnen.

? Betekent dit dat u nieuwe projecten, zoals bijvoorbeeld Fabricom in Gent, in vraag gaat stellen?

Het is vrij delicaat om vooruit te lopen op concrete dossiers. Maar Fabricom wordt een moeilijk dossier. Om te beginnen is Fabricom niet opgenomen in het moratorium dat destijds door mijn voorganger is uitgewerkt. Maar het is inderdaad een nieuwe installatie op een nieuwe locatie. In die zin kan je je bij die realisatie dus wel vragen stellen. Al is het maar de vraag wat je verstaat onder een 'nieuwe' installatie en een 'nieuwe' locatie.

"Elke verbrandingsinstallatie moet voldoen aan de dioxinenorm of gaat gewoon dicht. Dat betekent ook dat nieuwe initiatieven inzake afvalverbranding niet meer kunnen."

Krediet gevraagd

? Ook de dossiers van Doel en Deurne krijgt u straks gepresenteerd. Stuk voor stuk dossiers waar Agalev zich de voorbije jaren als oppositiepartij makkelijk kon rond profileren maar waar jullie nu mee over beslissen. En dus compromissen zullen moeten rond sluiten. Vreest u niet dat de groene achterban, zoals in Duitsland het geval was, vrij snel zal gaan morren wanneer jullie vroeg of laat water bij de wijn gaan doen?

Wat Doel betreft: met Agalev hebben we eruit gehaald wat erin zat. We gaan nieuwe randvoorwaarden bestuderen in functie van de leefbaarheid. Als uit de studie blijkt dat Doel leefbaar blijft wanneer de specie in een bestaand dok wordt gestort, dan moet de eerdere regeringsbeslissing worden herzien. En inzake Deurne geeft het regeerakkoord ons toch een stukje zekerheid dat de verlenging er niet gaat komen. Maar de kans dat er vanuit de eigen partij vroeg of laat kritiek zal worden geformuleerd op onze beleidsverantwoordelijkheid is inderdaad vrij realistisch. Maar daarom niet negatief. Bovendien hebben we in de figuur van Jos Geysels een politiek secretaris die een prima bindmiddel is tussen enerzijds de partij en anderzijds de groene beleidsverantwoordelijken.

? Hoe ziet u de samenwerking met de milieubeweging? In het verleden was u vaak niet weinig kritisch voor een aantal natuur- en of milieuorganisaties die te dicht bij het beleid gingen aanleunen. Toch weerhield dat u er niet van om enkele mensen uit de milieubeweging op uw kabinet binnen te halen?

"Ik hoop dat de milieubeweging even kritisch haar waakhondfunctie tegenover het beleid invult als voorheen. Kritisch, maar correct."

Helemaal niet, omdat zowel de milieubeweging als het kabinet van leefmilieu hun eigen rol moeten spelen. Beide hebben hun taak, beide moeten die zo goed mogelijk invullen. Het zou verkeerd zijn wanneer de milieubeweging nu iets 'passiever' het gevoerde milieubeleid zou beoordelen omdat jullie vroegere beleidscoördinator nu op het kabinet werkt. Wanneer ik enkele jaren geleden kritiek had op de 'salonfähigheid' van bepaalde delen van de milieubeweging dan had het vooral daarmee te maken. Ik hoop dat de milieubeweging even kritisch haar waakhondfunctie tegenover het beleid invult als voorheen. Kritisch, maar correct. Want wie nu rond de tafel zit, is een nieuwe generatie politici die de intentie heeft om een nieuw beleid te voeren. En ook al biedt die intentie niet de minste garantie voor succes, één en ander verdient toch het nodige krediet.

Piet Decoster
Davy 'Polle' Paulus

BBL-beleidscoördinator Rik De Baere ruilt BBL voor kabinetsfunctie bij Dua

Na een bijna 10-jarige staat van dienst als coördinator van de beleidswerking op BBL, heeft Rik De Baere besloten de stap naar het beleid te zetten. Rik wordt adjunct-kabinetschef bij de eerste groene Vlaamse minister voor leefmilieu en landbouw.

Het is natuurlijk niet de eerste keer dat BBL-medewerkers die overstap maken. Eerder al ruilde Dirk Van Melkebeke zijn job bij de koepel voor het kabinet van De Batselier. De partijonafhankelijkheid van BBL als, per definitie, pluralistische koepel vereist in dat verband dat de betrokkenen ontslag nemen uit BBL en uit alle bestuursorganen van de koepel. Dat werd duidelijk vastgelegd in het huishoudelijk reglement van de vereniging. Dit om steeds een 'gezonde afstand' te kunnen bewaren tot de uiteindelijke beleidsverantwoordelijken. Mensen afkomstig uit de milieubeweging die overstappen naar de

politiek, kunnen voor de milieubeweging weliswaar een bevoorrecht aanspreekpunt vormen (in het bijzonder voor het wederzijds doorspelen van informatie), maar worden geenszins gezien als gemandateerde vertegenwoordigers van de milieubeweging. De milieubeweging merkt met tevredenheid dat zijn oude medewerkers de vaak ontbrekende milieuexpertise aandra-gen op kabinetsniveau en dat zij er soms in slagen de algemene (milieu)belangen te laten meespelen in een debat dat wordt gedomineerd door particuliere en sectorbelangen. Maar het is duidelijk dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de beleidsbeslissingen bij de politici blijft liggen, en dat de eindbeslissingen in alle objectiviteit, neutraliteit en openheid door de milieubeweging moeten kunnen beoordeeld worden.

In tegenstelling met vele oudere sociale bewegingen heeft de milieubeweging zich

nooit laten verzuilen. De milieubeweging heeft neo-corporatistische vormen van besluitvorming - waarbij vertegenwoordigers van de verschillende betrokken 'belangen' tot een bilateraal akkoord trachten te komen, dat dan door de politiek verantwoordelijken nog slechts moet worden 'genotificeerd' - steeds duidelijk afgezworen. Op termijn zou dit immers de 'countervailing power' van de milieubeweging ondermijnen. Neo-corporatisme ondermijnt ook de officiële adviesorganen en rol van het parlement, wat de duidelijkheid en slagkracht van de gemaakte beleidskeuzes dikwijls niet ten goede komt.

In ieder geval wensen wij Rik veel succes toe en willen we hem langs deze weg danken voor zijn jarenlange onovertroffen inzet voor BBL. We zullen zijn inspiratie en dossierkennis missen.

Bart Martens

Likona stelt nieuwe jaarboek voor

Onlangs stelde de Limburgse Koepel voor Natuurstudie (Likona) zijn nieuwste jaarboek voor. Het werd opnieuw een boeiend overzicht met relevant feitenmateriaal over de Limburgse natuur. Zo wordt een overzicht gegeven van De Mergels in Overbroek, een geologische site van wereldbelang. Om op een snelle en efficiënte methode de dikte van het grind van de Grensmaas te peilen, wordt gebruik gemaakt van geo-elektrisch onderzoek. Er werd door Likona ook onderzocht of de kaarten van de verspreidingsatlas van de Limburgse paddenstoelen een realistisch beeld geven van de verspreiding der soorten. Om de

invloed van het project 'Levende Grensmaas' na te gaan, werd dan weer een ecologische modellering van een aantal diersoorten uitgevoerd. Het beheer van de winterdijken van de Grensmaas kan een belangrijke bijdrage leveren aan het behoud van stroomdalsoorten in de Maasvallei. In vier biotooptypen in Heppen-Leopoldsburg werden bijzondere loopkevers en spinnen geïnventariseerd. Een aantal historische, maar ook recentere vondsten van mieren in Limburg

worden eveneens besproken. Aanvullend vindt je ook een commentariseerde literatuurlijst en de diverse werkgroepen brengen verslag uit van hun activiteiten.

i **Provinciaal Natuurcentrum**, Domein Bokrijk, 3600 Genk,
Tel. 011/26.54.57., Fax. 011/26.54.55.

Stichting Leefmilieu bekroont jongerenprojecten

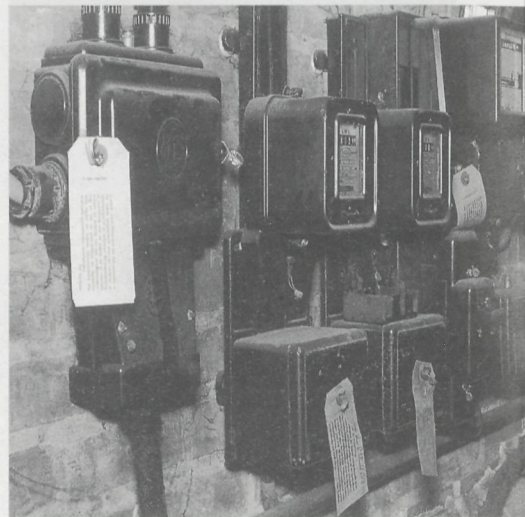
Onlangs bekroonde de Stichting Leefmilieu opnieuw 72 jongerenprojecten rond natuurbehoud en -beheer. Bedoeling van de actie is om vooral het traditionele kleinschalige beheer, waarbij gebruik wordt gemaakt van oude, arbeidsintensieve landbouwmethodes zoals maaien, hooien, plaggen, kappen,... te ondersteunen. Een en ander blijft onontbeerlijk voor de meeste waardevolle natuurgebieden en -reservaten en kleine landschapselementen. Met haar jaarlijkse 'Jeugdactie Natuurbeheer en Landschapszorg' wil de Stichting Leefmilieu vzw jongeren stimuleren om in groep zulke werkzaamheden uit te voeren. Naast een concrete bijdrage tot het natuurbeheer en de landschapszorg hebben dergelijke jongerenprojecten nog tal van andere voordelen: jongeren leren in groep werken, raken vertrouwd met technische

vaardigheden,... Voor de actie van dit jaar stelde de Stichting Leefmilieu een bedrag van 1,2 miljoen frank ter beschikking waarmee 72 jongerenprojecten worden ondersteund. Het overgrote deel van de projecten heeft betrekking op het 'kleinschalige' beheer van waardevolle natuurterreinen en landschaps-

i **Stichting Leefmilieu vzw**, Kipdorp 11, 2000 Antwerpen,
Tel. 03/231.64.48., Fax. 03/232.63.98., e-mail: leefmilieu@village.uunet.be

Zonne-energie in huis

Vanaf 2 oktober organiseert De Volkshogeschool in Brugge een lessenreeks over zonne-energie in huis. De toepassing van zonne-energie is ook in gezinswoningen goed realiseerbaar maar het moet wel verstandig en doordacht worden aangepakt. Een energiezuinige woning moet aan een aantal voorwaarden voldoen: degelijke isolatie, efficiënte ventilatie, een goede indeling van de ruimte, de toepassing van passieve zonne-energie, gebruik maken van zuinige toestellen,... Pas als sluitstuk wordt geïnvesteerd in toepassingen van actieve zonne-energie voor sanitair en verwarming. Hoe men van de woning zo'n energie-arme en zonnrijke woning kan maken, wordt door Willy Lievens van de Zonne-Arc stap voor stap en met het oog op praktische bruikbaarheid toegelicht. Je leert er hoe je thuis zelf aan de slag kan bij het bouwen van een zonninstallatie.

i **De Volkshogeschool**,
Baliestraat 58, 8000 Brugge,
Tel. 050/33.01.12.,
Fax. 050/33.60.33.

elementen, waarbij hooi-, gras- en rietlanden worden gemaaid, omheiningen voor het graasbeheer worden geplaatst, wilgenopslag gekapt, heide geplagd, knotbomen geknot, poelen gegraven, sloten gereinigd, houtwallen en hagen verzorgd en hersteld...

Een volledige lijst van de ondersteunde projecten kan je krijgen bij het secretariaat van de Stichting Leefmilieu vzw.

**Natuur langs
bevaarbare
waterlopen verdient
extra inspanning**

Ingenieurs en ecologen werken samen voor natuurtechnische milieubouw

Dat je langsheen betonnen oevers niet echt veel begroeiing vindt, is duidelijk. Het kan echter anders. Op heel wat plaatsen kan het grijs beton immers vervangen worden door natuurvriendelijke oevers. Die 'natuurtechnische milieubouw' biedt heel wat mogelijkheden. Zo kan je bijvoorbeeld ter hoogte van de overgangszone tussen water en land een plasberm voorzien. Dat is een permanent vochtige zone waarin allerlei moeras- en oeverplanten groeien. En soms kan die extra natuur zelfs een functie hebben in het infrastructuurwerk. De oeverplanten in de plasberm kunnen bijvoorbeeld bijdragen tot een betere waterkwaliteit. Of een natuurlijke en brede rietkraag kan ook de erosiekracht van de watergolven op de oever beperken...

Maar vooraleer die natuurtechnische milieubouw zijn vruchten afwerpt, is een doorgedreven samenwerking tussen allerlei betrokken actoren essentieel. Bevaarbare waterlopen worden in Vlaanderen vrijwel allemaal beheerd door de Administratie Waterwegen en Zeewezen. Die administratie heeft ook voldoende kennis en ervaring in huis om de inrichting en het beheer technisch uit te voeren. Maar het ecologisch aspect is niet altijd eenvoudig in te schatten. Daarvoor wordt vaak samengewerkt met de Administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer. In andere gevallen zijn dat het Instituut voor Natuurbehoud, het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer of privé-natuurverenigingen.

"Vroeger was er nauwelijks een dergelijke samenwerking, er werd met de natuur weinig of geen rekening gehouden", weet Dolores Baïta, projectleider bij De Milieuboot en secretaris van de internationale vereniging Grenzeloze Schelde. "Alle problemen werden eenzijdig bekeken en opgelost. Vandaag is die noodzakelijke samenwerking tussen ingenieurs en ecologen evenwel versterkt. Er wordt meer rekening gehouden met de natuur en de natuurwaarde van de omgeving kan verhoogd worden. Dat hoeft niet altijd door het uitvoeren van werken. In bepaalde gevallen geeft men de natuur meer kansen door de echte noodzaak van bepaalde werken te evalueren".

Om die samenwerking tussen ingenieurs en ecologen te bevorderen is binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap de werkgroep Natuurtechnische Milieubouw actief. De samenwerking gebeurde altijd vrijwillig. Die vrijwilligheid is erg belangrijk. Alle betrokkenen kunnen zelf beslissen hoe ze willen gaan en stapsgewijs ontdekken hoe de natuur en de omgeving reageren. Daarom is het ook interessant om op een praktische manier te werken. Zo werd in eerste instantie werk gemaakt van een handleiding waarin de mogelijkheden van natuurtechnische milieubouw zijn bijeengebracht. Dat vademecum bevat heel wat praktische informatie over de natuurtechnische uitvoering van bepaalde werken.

Plasberm met oeverplanten

Maar daarnaast is het vooral interessant om één en ander op te steken uit een aantal proefprojecten die zijn uitgevoerd op een natuurtechnische manier. Volgens Dolores Baïta hebben die projecten vooral een voorbeeldfunctie: "Ze laten zien wat er met natuurtechniek kan bereikt worden. En tegelijk worden ook de beperkingen op het terrein duidelijk". Bijvoorbeeld langs de Leie, ter hoogte van Zulte, werden in '94 de eerste natuurvriendelijke oeververdedigingen aangelegd. Een vooroever in breuksteen ver-

ving de oude betonnen oeverversteving. Die vooroever beschermde de eigenlijke, achterliggende oever tegen erosie, veroorzaakt door golven en stroming. Daarom moest de oever zelf veel minder verstevigd worden. Achter de vooroever werd een ondiepe plasberm aangelegd waarin bij wijze van proef verschillende soorten moeras- en oeverplanten werden aangeplant. Samen met de spontaan verschijnende planten ontstond een welige vegetatie. De resultaten waren zowel op technisch als op ecologisch vlak bevredigend. Het proefproject werd dan ook uitgebreid. Momenteel telt de Leie zowat anderhalve kilometer natuurvriendelijke oever.

14

Dijken maaien en begrazen

Toch ontgroeit natuurtechnische milieubouw langzaam het stadium van proefprojecten. "In principe worden alle werken bij de Administratie Waterwegen en Zeewezen op dit ogenblik natuurtechnisch uitgevoerd", stipuleert Dolores Baïta. "Gebeurt dat niet, dan moet de reden hiervoor expliciet vermeld worden.

Bijvoorbeeld wanneer het om veiligheidsredenen of een gebrek aan plaats niet kan". Niet alleen bij de uitvoering van infrastructuurwerken krijgt natuurtechnische milieubouw meer en meer aandacht. Ook bij het dagelijks beheer van de bevaarbare waterlopen, bijvoorbeeld tijdens het maaien of begrazen van de dijken, wordt met natuurtechnische milieubouw steeds meer rekening gehouden.

Maar natuurtechnische milieubouw kan ook gebruik maken van niet meer gebruikte infrastructuur. Zo werd langs het kanaal Dessel-Schoten in Rijkevorsel een zwaaikom, die voor de scheepvaart geen functie meer had, natuurtechnisch heringericht. "Een

reeks schanskorven scheidde de vaargeul af van de zwaaikom zodat de invloed van de scheepsgolven in de zwaaikom nu beperkt is", verduidelijkt Dolores Baïta. "Hierdoor is een rustige zone ontstaan waar zich een plantengroei ontwikkelt en watervogels komen broeden. Door openingen in die kunstmatige oever kunnen vissen de zwaaikom bereiken om er te paaien. Ook het beheer van de oeverzone van de zwaaikom is aangepast zodat spontaan een meer natuurlijke omgeving ontstond".

Gevarieerd oeverbiotoop

Naast het gebruik van breuksteen voor natuurvriendelijke oevers kunnen ook meer natuurlijke materialen dienst doen. Langs de Zuid-Willemsvaart in Lanaken bijvoorbeeld worden niet-verduurzaamde houten palen gebruikt. Vlak onder de waterlijn is op elke paal een huls in gerecycleerd synthetisch materiaal aangebracht. Op die manier verrot het hout ter hoogte van de waterlijn minder snel. De achterliggende oever van de Zuid-Willemsvaart heeft een hoge ecologische waarde en is ongemoeid gelaten. Daarom werden de werken ook uitgevoerd vanop het water.

Ook langs de IJzer in Middelkerke is een oeverversteving uitgevoerd in natuurvriendelijk materiaal. "Vroeger koos men hier vaak voor zeer harde materialen zoals damplanken met of zonder kopbalken", legt Dolores Baïta nog uit. "Maar in '95 schakelde men over naar doorgroeibare riettegels. Het resultaat daarvan was zeer wisselend en de extra natuurwaarde was vaak heel beperkt. Daarom is nu voor de eerste keer gewerkt met kokosrollen tussen twee houten palenrijen. In de kokosrol zelf zijn rietplanten aangebracht die zullen uitschieten. Op die manier zal een meer gevarieerd oeverbiotoop ontstaan".

Visjes op de trap

Maar natuurtechnische milieubouw houdt zich niet alleen bezig met oeverconstructies. Ook het herstel van de migratiemogelijkheden voor vissen en andere waterorganismen kan op een natuurtechnische manier. Neem nu bijvoorbeeld de Bovenschelde. Uiteraard een bevaarbare rivier die, om moderne scheepvaart toe te laten, werd rechtgetrokken en waar sluizen werden gebouwd. "Het spreekt voor zich dat dergelijke sluizen de vrije stroomopwaartse migratie beperken", aldus nog Dolores Baïta. "Maar door de plaatsing van vistrappen kan dat probleem verholpen worden. Vistrappen verdelen het hoogteverschil van een sluis over een groot aantal kleinere stapjes die wel overwonnen kunnen worden door vissen en andere dieren die in het water leven. In de ontwerpplannen voor de nieuwe sluizen in Gavere, Oudenaarde en Avelgem is bijvoorbeeld telkens zo'n vistrap voorzien".

Het verzoenen van natuur en infrastructuur is een proces dat nog niet zo lang geleden op gang is gebracht. Maar de resultaten zijn alvast veelbelovend. "Een doorgedreven samenwerking van alle betrokken actoren was één van de sleutelvoorwaarden om dit te realiseren", besluit Dolores Baïta. "Verdergaan op de ingeslagen weg is nodig om de uitgevoerde projecten op te volgen en nieuwe projecten uit te bouwen. Hierdoor ontstaat niet alleen meer natuur, maar zeker ook meer inzicht, begrip en respect voor de natuur".

Advertentie

UW GRATIS BENELUX GIDS VOOR VEILIGHEID, BEVEILIGING, HYGIENE EN MILIEU

- 558 pagina's
- 1.500 rubrieken in 14 sectoren
- 10.000 ondernemingen
- uitgebreid merkenregister

BON VOOR GRATIS EXEMPLAAR

Naam: _____

Firma: _____

Adres: _____

PC en stad: _____

Tel: _____

Fax: _____

Uw activiteit: _____

1999

DE BENELUX GIDS VOOR VEILIGHEID, BEVEILIGING, HYGIENE & MILIEU
LE GUIDE BENELUX DE LA PRÉVENTION, LA SÉCURITÉ, L'HYGIÈNE & L'ENVIRONNEMENT
THE BENELUX DIRECTORY FOR SAFETY, SECURITY, HYGIENE & ENVIRONMENT

FAXEN OP 02-347 33 40

of terug te sturen naar: Editus Belgium N.V., Molièrelaan 256 - 1180 Brussel

Primeren toeristische belangen op eigenheid van de stad?

foto: Iaco Verhaegen

Oostende in de ban van het strand

Oostende is, naast een toeristische trekpleister, ook de enige badstad aan de Vlaamse kust waar het natuurlijk fenomeen van eb en vloed nog vanaf de dijk kan worden waargenomen. Tussen de havengeul en het Casino-Kursaal spoelt de zee nog tot tegen de dijk, waardoor hier enkel bij laag water een strand is. Dit is uniek voor de Belgische kust, want in andere badsteden zoals Knokke-Heist, Bredene of De Haan, waar de zee vroeger ook tot tegen de dijk kwam, werden in het verleden kunstmatige stranden opgespoten die de zee enkele honderden meters terugdrongen. Enkel in Oostende kan het natuurlijk spel van eb en vloed elke dag opnieuw bewonderd worden vanaf de dijk. Voor de eigenheid en herkenbaarheid van Oostende is het dan ook van cruciaal belang om dit natuurlijk gegeven en deze band tussen stad en zee te behouden.

joen kubieke meter zand een kunstmatig strand op te spuiten. De stad zou daardoor veel van haar karakter verliezen: bij vloed zou het water niet meer tot aan de zeedijk stromen. In de plaats van de steeds terugkerende afwisseling van eb en vloed, komt er voor de dijk van Oostende een zoveelste eentonig en commercieel strand met in de zomer een krioelende mensenmassa, stoeltjesverhuurders en al wat daar bij komt kijken.

Kostprijs: 1 miljard

Volgens de beleidsverantwoordelijken in Oostende is dit kunstmatig strand belangrijk om overstromingsgevaar van de stad tegen te gaan. Uit het dossier dat door het plaatselijke comité 'Stad en Zee' werd opgemaakt, blijkt echter overduidelijk dat met verbeteringswerken aan de dijk en de bestaande golfbrekers dit overstromingsgevaar even goed of zelfs beter kan worden afgeweerd. En trouwens ook veel goedkoper. Een versterking van de dijk kost ongeveer 400 miljoen, een kunstmatig strand meer dan een miljard. Het is dan ook duidelijk dat dit kunstmatig strand in de eerste plaats ingegeven is vanuit toeristisch-commerciële overwegingen. Oostende zou er voor haar dijk bij hoog water immers 30 hectare strand bij krijgen, bij laag water zelfs 90 hectare. Het stadsbestuur van Oostende ijvert trouwens sinds jaar en dag voor een bijkomend toeristisch zonnestrand in Oostende en daar is het natuurlijk allemaal om te doen.

Dat alles was echter buiten het comité 'Stad en Zee' gerekend. Zij stapten naar de Raad van State tegen de door minister Stevaert afgeleverde bouwvergunning. Voor de aanleg van een dergelijk kunstmatig strand moet immers een milieueffectenrapport (Mer) opgemaakt worden, wat niet gebeurde. Het is echter niet meer dan logisch dat éérst een Mer moet worden opgemaakt. Het is immers totaal onduidelijk wat de gevolgen zullen zijn van dit kunstmatig strand voor fauna en flora, terwijl dit kunstmatig strand tot in een internationaal beschermd Ramsargebied (ondiepe zandbanken in de Noordzee) wordt opgespoten. De Raad van

Er bestaan echter vergevorderde plannen, de bouwvergunning is al afgeleverd, om voor dit stuk dijk van Oostende een kunstmatig strand aan te leggen. Bedoeling is om in de zee, dwars op de dijk, een banaanvormige golfbreker van 550 meter lang, 40 meter breed en 5 meter hoog aan te leggen, en vervolgens met 1,5 mil-

State stelde daarbij expliciet dat het verlies van het zicht van op de dijk op eb en vloed, uniek voor de Belgische kust, een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel zou opleveren. De Raad van State schorste daarom bij uiterste hoogdringendheid, de aanbesteding was immers reeds toegekend, de afgeleverde bouwvergunning. Ondertussen zou het stadsbestuur van Oostende reeds een procedure hebben opgestart om alsnog een Mer te laten opmaken.

Oostende en haar verleden...

Het is niet de eerste keer dat het stadsbestuur van Oostende blijkt geeft van weinig respect voor de schoonheid en de cultuur-historische waarde van de stad. In 1997 besloot het stadsbestuur dat de badinstelling 'Ostende Plage', een uniek art deco dijkgebouw uit het interbellum met kleedkamers en bovenop een mooie uurwerk-toren, zonder pardon moest verdwijnen om plaats te maken voor een parkeergarage. Om ervoor te zorgen dat alle toeristen op wandelafstand van het strand de auto kwijt kunnen? En in '97 werd ook het Casino-Kursaal bedreigd, opnieuw een gebouw dat beeldbepalend is voor Oostende en internationaal geprezen wordt voor zijn mooie architectuur. Alsof er nog niet genoeg banale appartementsgebouwen langs de kustlijn staan, wou het stadsbestuur rond het Casino een appartementenblokgordel van tien verdiepingen hoog laten optrekken. Dit dreigde opnieuw een voorbeeld te worden van kortzichtige speculatie die zonder meer de charme van een stad mag verminken. Het plaatselijke comité startte echter met een tegenactie en zorgde ervoor dat honderden prominenten en meer dan duizend Oostendenaars een 'Pleidooi voor het behoud van het Casino-Kursaal' ondertekenden, waarna toenmalig minister Martens met een spoedprocedure dit waardevolle gebouw beschermde als monument. Overigens zeer tot ongenoegen van het stadsbestuur...

Misschien moet, na het Kursaal zelf, nu ook maar een aanvraag ingediend worden voor de bescherming van het maritiem land-

foto: Luc Verhaegen

schap van eb en vloed voor de dijk voor het Casino-Kursaal. Waardoor de natuurlijke afwisseling van eb en vloed hier ook voor de toekomst bewaard blijft. Dit stuk dijk tussen havengeul en Casino is trouwens cultuurhistorisch van groot belang. Het is het laatste overblijfsel van een merkwaardige reeks dijken en omwallingen die gebouwd werden tussen de zestiende en de negentiende eeuw, waardoor Oostende altijd al een 'eiland in zee' was. Als het stadsbestuur echter voet bij stuk houdt en hier onder het mom van veiligheid tegen overstromingen toch een kunstmatig strand aanlegt, zal Oostende opnieuw een stuk van haar waardevol verleden verliezen.

Erik Grietens

foto: Luc Verhaegen

Openbaarheid en inspraak in het nieuwe decreet ruimtelijke ordening

Het vorige parlement keurde in mei op de valreep een nieuw decreet ruimtelijke ordening goed. In het vorige nummer van Milieurama verschenen enkele algemene bedenkingen bij dit nieuwe decreet. In dit nummer wordt dieper ingegaan op de openbaarheid van documenten en de inspraakmogelijkheden voor burgers en verenigingen bij het ruimtelijk beleid.

Openbaarheid van documenten

Problemen met het verzamelen van gegevens over bouw- en verkavelingsvergunningen moeten binnenkort definitief van de baan zijn. Elke gemeente is immers verplicht een zogenaamd plannen- en vergunningenregister op te maken en permanent te actualiseren. In het plannenregister moet alle informatie opgenomen zijn over bestemmingen en stedenbouwkundige voorschriften van het grondgebied. Het vergunningenregister moet per kadastraal perceel alle informatie bevatten over vergunningen die zijn afgeleverd of geweigerd, beroepsprocedures, bouwvovertredingen,... Beide registers zijn openbaar en kunnen door iedereen ingekeken worden op het gemeentehuis. Deze registers moeten normaal ten laatste binnen vijf jaar opge- maakt zijn.

Commissies voor ruimtelijke ordening

Volgens het nieuwe decreet moeten zowel op Vlaams, provinciaal als gemeentelijk niveau adviescommissies voor ruimtelijke ordening worden opgericht. Deze commissies moeten adviseren bij de totstandkoming van structuurplannen en uitvoeringsplannen. Ze moeten ook de ingediende bezwaarschriften behandelen. Daarnaast kunnen ze op eigen initiatief advies geven of voorstellen doen over alle aangelegenheden die met ruimtelijke ordening te maken hebben.

Wat de samenstelling betreft, zorgt het nieuwe decreet voor een depolitisering van de adviescommissies. Leden van de gemeente- of provincieraad en het schepencollege of deputatie kunnen geen stemgerechtigd lid van de adviescommissie meer zijn, terwijl tot nu de provinciale en gemeentelijke commissies voor de helft samengesteld moesten zijn uit politici. Voor de Vlaamse en provinciale commissies is in detail opgenomen welke belangengroepen vertegenwoordigd moeten zijn in de commissie, de milieubeweging moet hierin steeds opgenomen worden. In de gemeentelijke commissies moeten volgens het nieuwe decreet vertegenwoordigers van de 'voornaamste maatschappelijke geledingen' binnen de gemeente opgenomen worden. De gemeenteraad beslist welke maatschappelijke geledingen worden opgeroepen. Om eenzijdig samengestelde adviesorganen te voorkomen (bv. oververtegenwoordiging van landbouwers in landelijke gemeenten, zoals in sommige milieuraden), is het belangrijk dat de nieuwe minister van ruimtelijke ordening (Dirk Van Mechelen, VLD) hiervoor een aantal minimale richtlijnen opstelt. Belangrijk is verder dat deze commissie in een vroeg stadium betrokken wordt (dus niet als de beslissing al genomen is) en voldoende ondersteund wordt door het gemeentebestuur. Dit alles zou geregeld kunnen worden met een uitvoeringsbesluit.

In Vlaanderen heeft vandaag slechts één gemeente op vier een gemeentelijke commissie voor advies. Volgens het nieuwe

decreet zijn alle gemeenten van meer dan 10.000 inwoners nu verplicht een gemeentelijke adviescommissie op te richten. Gemeenten die geen adviescommissie oprichten kunnen ook geen structuur- en uitvoeringsplannen opmaken. Normaal moeten binnen de zestig dagen na de inwerkingtreding van het nieuwe decreet de adviescommissies zijn samengesteld, d.w.z. ten laatste op 30 november 1999.

Openbare onderzoeken en hoorzittingen

Volgens het nieuwe decreet moet voor elk structuurplan een openbaar onderzoek van negentig dagen georganiseerd worden, voor een uitvoeringsplan is dit zestig dagen. Tijdens het openbaar onderzoek voor een structuurplan moet ten minste één informatie- en inspraakvergadering worden georganiseerd, voor uitvoeringsplannen is dit niet verplicht. De plannen liggen tijdens dit openbaar onderzoek ter inzage in het gemeentehuis. De bezwaren of opmerkingen die worden ingediend tijdens het openbaar onderzoek, moeten behandeld worden door de betrokken adviescommissie.

Ook bij het afleveren van bouw- en verkavelingsvergunningen moet in sommige gevallen een openbaar onderzoek worden georganiseerd. Volgens de huidige wetgeving is dit het geval bij werken van een zekere omvang (afhankelijk van de bouwhoogte, -diepte,...), als ze niet gelegen zijn in een goedgekeurd BPA of in een verkaveling. Ook voor verkavelingsvergunningen is een selectie gemaakt van belangrijke verkavelingen waarbij een openbaar onderzoek moet georganiseerd worden. De bepalingen voor een openbaar onderzoek volgens het nieuwe decreet moeten nog bij uitvoeringsbesluit geregeld worden. Voorlopig blijft de huidige regeling van kracht.

Beroepsmogelijkheden

Een belangrijke vooruitgang met dit nieuwe decreet is dat derden in beroep kunnen gaan bij de hogere overheid tegen een afgeleverde bouw- of verkavelingsvergunning. Tot nu toe kon men als burger of vereniging enkel naar de Raad van State stappen, met ellenlange juridische procedures als gevolg. Eens een gemeente zelf vergunningen mag afleveren, kan tegen elke vergunning afgeleverd door de gemeente, in beroep gegaan worden bij de bestendige deputatie. De dossierkosten bedragen 2.500 frank.

Er werden wel een aantal weinig democratische beperkingen bij dit beroepsrecht ingebouwd. Als de vergunning onderworpen is aan een openbaar onderzoek, kan enkel in beroep gegaan worden door mensen die een bezwaarschrift hebben ingediend. Als de vergunning niet onderworpen is aan een openbaar onderzoek, kan enkel in beroep gegaan worden door personen die 'rechtstreeks hinder' ondervinden van de vergunde werken. Hoe dat begrip juist moet geïnterpreteerd worden, zal de toekomst moeten uitwijzen.

Erik Grietens

Is uw vuilniszak ook aan afvallen toe?

Wist u dat het een klein kunstje is om uw vuilniszak te vierendelen?

Gebruikt glas en papier worden grondstoffen, groente-, fruit en tuinafval wordt compost en ook heel wat ander afval krijgt een tweede leven. Een evolutie die we alleen maar kunnen toejuichen!

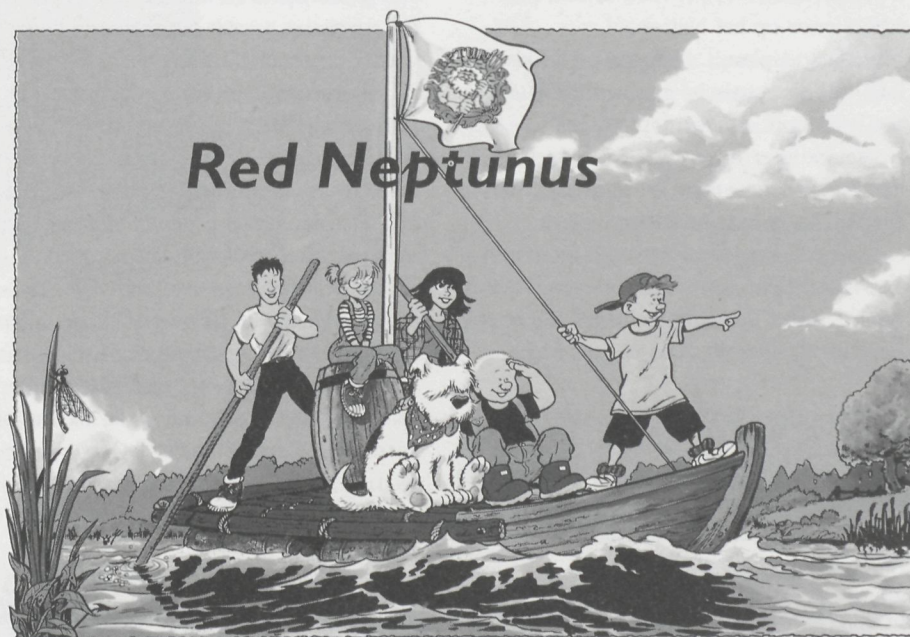
Toch blijft er nog afval over en vele kleintjes maken één grote afvalberg. Met een boodschappentas vermijd je alvast plastic zakjes, een boterhammendoos betekent afvalarm lunchen en onverpakte groenten en fruit zijn pas echt puur natuur.

De OVAM bracht een aantal tips rond afvalvoorkoming samen in een gratis brochure die u kan aanvragen bij uw gemeente, intercommunale of bij de OVAM zelf. Zo vermagert uw vuilniszak in een mum van tijd, want ...

Kan. De Deckerstraat 22-26, 2800 Mechelen. Tel.: 015/284.284. Fax.: 015/20.32.75, website: <http://www.ovam.be>

Wie AFVAL vermijdt, moet het niet kwijt

Red Neptunus

Opendeurdagen van Aquafin
op de waterzuiverings-
installaties van

Avelgem (Nijverheidslaan)
Zondag 12 september van
13.30 tot 17.30 uur

Wetteren-Overschelde
(Tragelweg)
Zondag 19 september van
13.30 tot 17.30 uur

Hechtel-Eksel (Hoksentsstraat)
Zondag 3 oktober van
13.30 tot 17.30 uur

Geraardsbergen-Grimminge
(Zakkaai)
Zondag 3 oktober van
13.30 tot 17.30 uur

Neptunus belooft iedereen die opkomt voor schoon water!

Water om te varen, te vissen en te zwemmen. Daarvoor zorgt Aquafin.
Minder water vervuilen, daar zorgen we met zijn allen voor.

Aquafin n.v. • Dijkstraat 8 • 2630 Aartselaar • tel. 03/450 40 37 • fax 03/450 44 53 • E-mail: info@aquafin.be

Boek & Milieu

DE MILIEUBIBLIOTHEEK VAN BBL

De milieubibliotheek is open elke maandag en dinsdag. Op donderdag en vrijdag enkel na afspraak, dit telkens van 10u00 tot 12u30 en van 13u30 tot 16u00. Je kan er meer dan 20.000 boeken en tijdschriften inkijken. Uitleenen kan niet. Het is wel mogelijk om fotocopieën te maken. Beperkte documentatieaanvragen (bv. fotocopieën van tijdschriftenartikelen) kunnen worden opgestuurd aan 5 fr. per kopie (plus verzendingskosten). Je kan ook een publicatielijst rond een bepaald thema aanvragen.

Het bestand van de bibliotheek kan je ook raadplegen via Internet, de Felnet-weBSITE (Flanders Environmental Library Network) vind je op <http://www.vito.be/literatuur/felnet>. De boeken en rapporten die hier worden voorgesteld, zijn meestal niet bij de BBL te bekomen. Je kan ze wel raadplegen in onze bibliotheek.

Nagenoeg alle Nederlandse uitgaven zijn te bestellen bij

MilieuBoek, PB 18169,
NL-1001 ZB Amsterdam,
tel. 00.31.20.624.49.89

MilieuBoek heeft een Belgisch rekening-nummer.

Waterkronkels: een werkboek voor basisscholen

Provincie Oost- en West-Vlaanderen, 1999, prijs: 100 fr. (excl. verzendingskosten), te bestellen bij de Provincie West-Vlaanderen, tel. 050/40.31.11, fax. 050/40.31.00. of e-mail: provincie@west-vlaanderen.be

Het project 'Waterkronkels' is ontstaan uit het 'Poekebeekproject'. De bedoeling hiervan was te komen tot een geïntegreerde aanpak in het stroom- en drinkwatergebied van de Poekebeek. Er werd voor de basisscholen een educatief programma uitgewerkt rond wateronderzoek. Zo kwam er een losbladig onderwijspakket tot stand voor de derde graad van het basisonderwijs. Het pakket bestaat uit 3 delen: (1) het stroombekken van de Poekebeek, (2) Water en (3) Fauna en flora in en rond de beek. Het pakket bevat ook een topografische kaart, een zoekkaart waterdieren en waterplanten.

Mussen een groene partij

Jenny De Laet, Vubpress, 1999, ISBN 90-5487-218-7, prijs: 495 fr. + 50 fr. verzendingskosten, te bestellen bij Vubpress, tel. 02/629.35.90., fax. 02/629.26.94 of e-mail: vubpress@vub.ac.be

In deze publicatie bespreekt de auteur het leven van de mus, het jaar door. In vorige boeken beschreef de auteur reeds de koolmees, de roodborst, de zwaluw en de ekster. Dit boek behandelt de beschrijving en wetenschappelijke verklaring van gedragingen, ecologie en voorkomen van de huis- en ringmus. De verschillen en overeenkomsten tussen beide worden aangegeven en verklaard. De bespreking en verklaringen worden gekoppeld aan seizoenen. In dit boek staan aquarellen en pentekeningen van Herwig Blockx.

Verhandelbare CO2-emissierechten: Achtergrondstudie 002

Pascale van Duijse, Andries Nentjes, Joram Krozer, Vromraad, Instituut voor Toegepaste Milieu-Economie, Den Haag, 1998, 14 pag. + bijlagen

De Nederlandse Vrom-raad bereidt haar advies voor op het Nationaal Milieubeleidsplan 3. Hierin is de ont koppeling van economische groei en milieudruk een belangrijk aandachtspunt. In Nederland is er recent een ont koppeling van economische groei en milieubelastende stoffen. Uitzondering hierop vormt de emissie van kooldioxide (CO₂). Deze uitstoot groeit aan, op mondiaal vlak. In dit werk worden de verhandelbare CO₂-emissierechten onder de aandacht gebracht.

Tenminste houdbaar tot: Verpakken met biopolymere: Resultaten demonstratieproject

Verpakkingscentrum

Nederlands Verpakkingscentrum, AgLink, Kiem, Proterra, Wageningen, 1998, 49 pag., prijs: 45 gulden, te bestellen bij het

Nederlands

Naar aanleiding van een voorlichtingsbij-

eenkomst zijn er een aantal projecten opgestart om het gebruik van biopolymere (biologisch afbreekbare, composteerbare verpakkingen) op de verpakkingsmarkt te onderzoeken. Belangrijke conclusie van deze workshop is dat biologisch afbreekbare verpakkingen eenduidig herkenbaar moeten zijn en eventuele claims hard gemaakt moeten worden.

Ius Commune en Milieurecht: Actualia in het Milieurecht in België en Nederland

M. Faure en Kurt Deketelaere (red.), Intersentia, Antwerpen, 1997 (c), 399 p., ISBN 90-5095-024-8, prijs: 2000 frank, te bestellen bij Intersentia, Churchillaan 108, 2900 Schoten, tel 03/680.15.50. of fax 03/658.71.21.

In dit boek treft men de recente ontwikkelingen in Belgisch en Nederlands milieuaansprakelijkheidsrecht en publiekrechtelijk milieurecht aan. In het eerste deel wordt de rol van de soevereiniteitsargumenten bij de totstandkoming van milieuwetgeving in de Europese Gemeenschap toegelicht. In het tweede deel worden de grondslagen van het Vlaams milieubeleid vanuit Europees en internationaal perspectief geschetst, wordt het juridisch kader inzake duurzame ontwikkeling uiteengezet, wordt de tenuitvoerlegging van het Europese milieubeheersrecht besproken en wordt de ontwikkeling van het recht betreffende de ruimtelijke ordening gegeven. Het derde deel is gewijd aan het milieustrafrecht: de rol van zorgbepalingen in het strafrecht, de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de overheden aangaande milieuverontreiniging, de voordeelsontneming bij milieudelicten, de juridische kanalisatie wat betreft de aansprakelijkheid bij kernongevallen en tenslotte wordt de privaatrechtelijke handhaving door milieurorganisaties in Vlaanderen en Nederland.

De toekomstreis

Stichting Kinderen Voorrang, Vereniging Reizigers Openbaar Vervoer, Vereniging Milieudefensie, Stichtse Milieufederatie, Brabantse Milieufederatie, Stichting Natuur en Milieu, Utrecht, 1999, 93 p., te bestellen bij Stichting Natuur en Milieu, Donkerstraat 17, NL-3511 KB Utrecht, tel. 00.31.30.233.13.28.

Er wordt in dit boek een reis gemaakt naar

een maatschappij die duurzaam, mobiel is en waarin maatschappelijk leven

mogelijk is. In dit

boek vind je verhalen over leefbaarheid, mobiliteit, toekomstscenario's en veel ideeën. De bedoeling van deze publicatie is een aanzet te zijn voor beelden en ideeën, om samen een eigentijdse, duurzame en mobiele samenleving te realiseren. Er wordt bijvoorbeeld een type van duurzaam verkeerssysteem gegeven, ideeën voor veranderingen bij het openbaar vervoer geschetst. Dit alles wordt geïllustreerd met mooie tekeningen.

Straten kijken: Realisaties in de eerste helft van de jaren negentig in Vlaanderen

Belgisch Instituut voor Verkeersveiligheid, Brussel, 1997, 103 p., prijs: 500 fr. te bestellen door overschrijving van 500 frank op het rekeningnummer 000-1452562-84 van het Belgisch Instituut voor Verkeersveiligheid met vermelding van 'Straten kijken'.

In dit boek wordt aan de hand van foto's van reële bestaande verkeerssituaties de recente herinrichtingen van straten getoond. Er worden voorbeelden getoond van woonerven, pleinen, rotondes, auto-vrije straten, voetgangersvoorzieningen, fietsvoorzieningen,...

VRIND, Vlaamse Regionale Indicatoren 1998

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Planning en Statistiek, Brussel, 1999, 384 p., prijs: 500 fr., te bestellen door overschrijving van 500 fr. op volgend rekeningnummer: 091-2202012-44 op naam van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement algemene zaken en financiën, afdeling algemene administratieve diensten, Boudewijnlaan 30 - 1000 Brussel

Elk jaar tracht de Vlaamse overheid om een beeld te krijgen van de evoluties in de maatschappij en de effecten van het overheidsbeleid. Dit krijgt dan een weerslag in deze publicatie. Er wordt aandacht besteed aan alle domeinen waar de Vlaamse overheid bevoegd is. Er wordt per domein aangegeven welke evoluties belangrijk zijn, welk effect de overheidsmaatregelen hebben.

De inkomsten en uitgaven van het Vlaams milieubeleid

Serv, Brussel; 1999, 48 p., prijs: 500 fr. over te schrijven op rekening nr. 435-4538071-06 van de Serv, Jozef II straat 12-16, 1000 Brussel, met vermelding van 'rapport inkomsten en uitgaven van het Vlaams milieubeleid 1999'.

Serv publiceerde net als de vorige drie jaren een rapport met betrekking tot de inkomsten en uitgaven van het Vlaams milieubeleid. De uitgaven die gespendeerd zijn aan het milieubeleid gedurende de jaren 1989-1999 worden onderworpen aan een analyse en er wordt een voorspelling gemaakt voor de inkomsten en uitgaven voor de jaren 2000-2005.

Milieubewuste vormen van akkerbouw, een momentopname

RIVM report 715651006, Koster HW, Bilthoven, RIVM, 1998, prijs: 40 gulden, te bestellen per fax: 00.31.30.274.44.04 of e-mail rivm.reports@rivm.nl

RIVM heeft een dienst ontwikkeld (DDS) ter ondersteuning van ruimte- en milieuproblemen in de landbouwsector. In dit rapport werd er een inventaris en een studie opgemaakt van deze problemen bij 10 milieuvriendelijke teeltmethodes. Die teeltmethodes werden onderverdeeld in 2 verschillende typen.

Een nieuwe meetstrategie voor de metingen van de chemische samenstelling van neerslag in het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit

RIVM report 723101033, Buijsman E, Dekkers ALM, Aben JJM en Jaarsveld JA van Bilthoven, RIVM, 1998, 37 p., prijs: 32 gulden, bestelwijze zie hierboven

In dit rapport wordt de meetstrategie van het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit geëvalueerd en worden er voorstellen gedaan voor veranderingen. De meetstrategie werd opnieuw gedefinieerd.

Ontkoppeling van milieu en economie: de noodzaak van een toename van de eco-efficiency

RIVM report 778001002, Hofkes MW, Idenburg AM, Verbruggen H, Bilthoven, RIVM, 1998, 22 p., prijs: 20 gulden, bestelwijze zie hierboven

Met de analyse van deze studie wordt een poging gedaan om op 3 vragen een antwoord te bieden: wat is factor 4, is factor 4 mogelijk en wat betekent factor 4 voor de politieke structuren.

Naamlijst van het Ministerie van Middenstand en Landbouw

Liste nominative du personnel

Ministerie van Middenstand en Landbouw, Brussel, 1999, 96 p., gratis te verkrijgen bij het Ministerie van Middenstand en Landbouw, Dienst informatie, WTC 3 - 17e verdieping, S. Bolivarlaan 30 - 1000 Brussel, tel 02/208.45.42/38, fax 02/208.45.40 of e-mail brochures@cmlag.fgov.be met de vermelding van "Brochure naamlijst"

Naamlijst van het personeel

Ministerie van Middenstand en Landbouw, Dienst informatie, WTC 3 - 17e verdieping, S. Bolivarlaan 30 - 1000 Brussel, tel 02/208.45.42/38, fax 02/208.45.40 of e-mail brochures@cmlag.fgov.be met de vermelding van "Brochure naamlijst"

Deze publicatie bundelt voor het ministerie Middenstand en Landbouw per bestuur opdrachten, het organogram en de namen (met adres en toestelnummer) van de ambtenaren van niveau 1, onderverdeeld per dienst. Ook de parastatalen BIRB, RSVZ en HRZKMO zijn op dezelfde wijze opgesteld. Deze namenlijst bevat tevens een aantal nuttige adressen.

Evaluatie-onderzoek: Dilbeek verpakkingsafval

Ovam, Mechelen, 1998, 113 p.,
prijs : 300 fr. te bestellen bij Ovam, Kan.
De Deckerstraat 22-26, 2800 Mechelen,
tel 015/28.41.45. of fax 015/20.32.75.

In dit rapport wordt de voorkoming en de selectieve ophaling van verpakkingsafval in Dilbeek aan een evaluatie onderworpen in het kader van het afvalvoorkomingsproject dat in 1994 werd opgestart in Dilbeek i.s.m. Ovam. Het onderzoek peilde naar de bekendheid van de voorkoming en de selectieve inzameling, participatiegraad, efficiëntie van de ophalingen, kennis omtrent de scheidingsregels en de houding van de bevolking tegenover preventie en recuperatie van verpakkingsafval.

Tarieven en capaciteiten voor storten en verbranden. Actualisatie tot 1997, evolutie en prognose.

Ovam, Mechelen, 1998, 57 p., prijs : 300 fr.
te bestellen bij Ovam, Kan. De Deckerstraat
22-26, 2800 Mechelen, tel 015/284.145 of
fax 015/20.32.75

Deze publicatie is het resultaat van een marktstudie over storten en verbranden. Deze studie wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van een enquête. Het onderwerp van de studie zijn de stortplaatsen categorie I, II en III, en de verbrandingsinstallaties voor huishoudelijk en voor bedrijfsafval, die afval van derden verwerken. Per type inrichting wordt het gemiddelde tarief en de spreiding gegeven.

Valerie Puttevils

V A C A T U R E

Bond Beter Leefmilieu (BBL) zoekt projectmedewerker(s) 'milieuzorgsystemen'

Bond Beter Leefmilieu (BBL) is de koepel van 120 natuur- en milieuverenigingen in Vlaanderen. BBL ondersteunt de milieubeweging en bewonersgroepen met raad en daad, adviseert het beleid van de Vlaamse, federale en Europese overheden en zet juridische- en persacties op.

Tevens voert de Bond tal projecten en campagnes uit rond duurzame en biologische landbouw, integraal waterbeheer, mobiliteit, afvalpreventie en milieuzorgsystemen. Voor zijn projectwerking werft Bond Beter Leefmilieu (voor onmiddellijke indiensttreding) een voltijds of twee halftijdse medewerker(s) aan:

- u bent vertrouwd met de inhoudelijke begeleiding en advisering van verenigingen, bedrijven, steden en gemeenten rond milieuzorgsystemen (afval, energie, mobiliteit...), alsook met de uitwerking van doelgroepgerichte sensibiliseringscampagnes;
- u hebt bij voorkeur een positief-wetenschappelijke achtergrond en volgde een bijkomende opleiding milieuwetenschappen. Een brede interesse in de globale milieuproblematiek (en duurzame ontwikkeling) en affiniteit met de milieubeweging strekt tot aanbeveling;
- als projectmedewerker werkt u samen met een interdisciplinair team. U beschikt over een gezonde groepsgeest, neemt initiatief, kan zelfstandig werken, bent communicatief en flexibel van aard;
- u bent ingeschreven als werkzoekende;

Verloning volgens Barema A 111.

Sollicitatie en CV tegen 31 augustus naar Bond Beter Leefmilieu, Lieve Grauls, algemeen secretaris,
Twekerkenstraat 47, 1000 Brussel

Voor meer inlichtingen betreffende deze vacatures kunt u contact opnemen met Dirk Van Regenmortel, projectcoördinator, tel. 02/282.17.30; dirk.van.regenmortel@bblv.be

22

"Nog heel wat werk aan de winkel voor nieuwe regering"

Dat de Leie zwaar vervuild is, werd begin juli nogmaals op een pijnlijke manier aangetoond. Op initiatief van Grenzeloze Schelde vzw, de Milieuboot vzw en Bond Beter Leefmilieu maakten tal van wetenschappers, ambtenaren en milieuactivisten uit Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk een wetenschappelijke boottocht op de Leie. Bedoeling was enkele stalen te nemen en ondertussen ook te discussiëren over de waterkwaliteit, het natuurherstel van de oevers, de visfauna, het integraal waterbeheer, verdroging, zachte waterrecreatie, voorkoming van overstromingen, baggerwerken...

BBL-medewerker Bart Martens: "Vier jaar na de eerste afvaart wilden we nogmaals de aandacht vestigen op de blijvende, alarmerende milieutoestand van de rivier. Door staalnames aan boord en door deskundige bijdragen over de actuele toestand en de toekomstperspectieven, hopen we wat meer vaart te krijgen in de sanering van de Leie. Een sanering die hoogstnodig

is. Immers, halverwege de tocht raakte de milieuboot een gedumpt autowrak dat in het donkere water te laat werd opgemerkt. Eén van de wielen blokkeerde de schroef van de boot, zodat er niets anders opzat dan de boottocht te staken.

Aan de kant van de Leie werd er dan maar doorgepraat. Uit de uiteenzetting van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) bleek dat de waterkwaliteit een grote zorg blijft voor de overheid. Het Leiebekken blijft het meest vervuilde van Vlaanderen. De VMM bemonsterde in 1998 meer dan 50 meetpunten in het rivierbekken. Hieruit blijkt dat meer dan 60% van de waterlopen in het bekken er een heel laag zuurstofgehalte heeft: het Vlaams gemiddelde bedraagt 30%. En, maar liefst 37% van de waterlopen in het Leiebekken heeft een lage biologische kwaliteit: dit is zelfs het dubbele van het Vlaams gemiddelde. De Leie zelf heeft een slechte tot matige biologische kwaliteit en kampt geregeld met zuurstofgebrek. De waterkwaliteit is sinds '89 van zeer slecht naar matig verbeterd, voornamelijk

door saneringen in Frankrijk. Bart Martens: "In Vlaanderen blijft nog veel werk aan de winkel. We passeerden met de boot enorm veel lozingspunten waar het water ongezuiverd de Leie inloopt. Door de dichte bewoning en intensieve industrie (textiel-metaal) en landbouw (groenten-teelt) zijn er zware inspanningen nodig inzake waterzuivering. Voor de Vlaamse overheid was de sanering van de Leie de voorbije jaren geen echte prioriteit. De IJzer, de Dender en de Kuststreek kregen de voorrang".

"Als gevolg hiervan wordt momenteel slechts 27% van het huishoudelijk afvalwater in het Leiebekken gezuiverd. De overheid heeft wel nieuwe investeringen voorzien om binnenkort het rioolwater dat de Leie inloopt te zuiveren, maar dan blijft er nog het probleem van de industriële lozingen. Daar speelt dan weer het vergunningenbeleid, waar BBL hoopt dat de nieuwe paars-groene regering selectiever zal omspringen met milieuvergunningen", besluit Martens. (DJ)

Foto: Patrick Rolderbeke

"Paars-groen legt kiemen voor een groener en gezonder Vlaanderen"

"De bevestiging van de uitgangspunten en doelstellingen uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) en het natuurdecreet is niet overbodig", zegt BBL-beleidsmedewerker Erik Grietens. "De realisatie van het Vlaams natuur-netwerk liep grote vertraging op en de uitwerking van het RSV in de gewest-planwijzigingen verliep vrij stroef. De herbevestiging en zelfs aanscherping van de natuurdoelstellingen, gekoppeld aan een strakke timing, is een belangrijke stap vooruit".

BBL-medewerker Bart Martens, aan de vooravond van de verkiezingen door het dagblad De Morgen uitgeroepen tot 'Vlaams milieubeleidswatcher bij uitstek', klinkt eveneens tevreden. "We zijn verheugd dat de doelstellingen uit de campagne '10 op 10 voor de biologische landbouw' zijn overgenomen. Samen met het gemotiveerd advies dat de Europese Commissie begin juli uitbracht rond het ontoereikend Vlaams mestbeleid kan dit leiden tot een duurzame reconversie van de landbouwsector".

"Ook in het dossier Doel duikt opnieuw een sprankeltje hoop op. Bart Martens: "Een nieuwe studie zal eindelijk onderzoeken waar de milieubeweging al jaren op aandringt. Namelijk, hoe kan via een inbreidingsmodel de aanleg van een containerkade in het reeds opgespoten gebied gecombineerd worden met het behoud van een leefbaar Doel en de omringende polders? Een antwoord dat volgens Martens overigens reeds voor de hand ligt: "Dit kan door met de specie uit het nieuwe Deurganckdok het nutteloze Doeldok te dempen in plaats van de nog ongeschonden polders rond Doel op te hogen voor nieuwe industrie. Nieuwe chemische activiteiten kunnen immers terecht op het reeds opgespoten havengebied. Een nieuwe objectieve studie kan enkel de besluiten van alle bestaande leefbaarheidstudies bevestigen: door de aanleg van een containerdok gaat de leefbaarheid van Doel wel

achteruit, maar niet dermate dat Doel onleefbaar wordt. Doel wordt pas onleefbaar als ook de polders rond het dorp voor industrie worden opgehoogd".

"Ook inzake het afvalbeleid liggen er tal van kansen voor het grijpen, oordeelt BBL-beleidscoördinator Bart Martens: "De voortzetting van het moratorium op verbrandingsovens bevestigt dat politiek Vlaanderen de kansen erkent van alternatieve verwerkingswijzen waaronder scheiden en vergisten voor huishoudelijk restafval. We rekenen er wel op dat de geplande oven van Drogenbos wegvalt".

"De kiemen voor een groener en gezonder Vlaanderen zijn gelegd, maar deze kansen moeten nog wel worden gerealiseerd. Daarvoor zijn voldoende middelen en politieke durf nodig. De milieubeweging zal net zoals in het verleden kritisch maar constructief toekijken op de nakoming van de ambitieuze beloften", besluit Gust Feyen. (DJ)

Polderdorp kan blijven

Nieuwe regering moet besluitvorming over Doel overdoen

Bond Beter Leefmilieu en de inwoners van Doel vragen aan de nieuwe Vlaamse regering om de 'fout gelopen besluitvorming' over de uitbreiding van de Waaslandhaven over te doen. Zij voelen zich gesteund door een voormalig topambtenaar van de administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ), die zegt dat de bouw van een containerdok en het behoud van het polderdorp hand in hand kunnen gaan.

Vlak voor de verkiezingen van 13 juni wijzigde de Vlaamse regering het gewestplan Sint-Niklaas om de bouw van het Deurganckdok mogelijk te maken, en keurde zij het Strategisch Plan Waaslandhaven goed. Door de uitbreiding van de Waaslandhaven wordt het polderdorp Doel van de kaart geveegd. De inwoners van Doel, verenigd in Doel 2020 en BBL verzetten zich met klem tegen de mogelijke verdwijning van Doel. Juridische acties kenden tot op heden nog niet het verhoopte succes. Ook het Strategisch Plan Waaslandhaven en de daaraan gekoppelde gewestplanwijziging zullen BBL en Doel 2020 aanvechten voor de Raad van State. Maar ook politiek dient er één en ander te veranderen. De nieuwe Vlaamse regering, die inmiddels besliste tot de uitvoering van een studie (zie vorige bijdrage), moet de besluitvorming gewoonweg overdoen. Deze besluitvorming werd door de vorige regering gewoonweg mismeesterd. Tot deze vaststelling kwam een groep studenten van de UIA in hun onderzoek over de besluitvorming over de havenuitbreiding. Zij kwamen tot het besluit dat de alternatieven niet of onvoldoende onderzocht werden.

BBL en Doel 2020 weten zich bovendien gesteund door Johan Demoen, voormalig topman van AWZ van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Volgens hem is het wel degelijk mogelijk een containerterminal aan te leggen zonder Doel op te offeren. Zo zijn er immers verschillende redenen om de eerste 500 meter van het geplande Deurganckdok (het deel tegen de Schelde) niet te benutten. Vanuit nautisch aspect zou dit het binnenvaren van de schepen vergemakkelijken. De strook zou bovendien gebruikt kunnen worden als aanlegplaats voor de baggerschepen. Er zou dus een behoorlijke afstand gecreëerd worden tussen de woonkern van Doel en de feitelijke containeractiviteiten, waardoor er minder lawaai-, verlichtings- en verkeershinder zou zijn en Doel leefbaar blijft. In dat scenario zal ook de aanleg van het dok ruim 2,6 miljard frank minder kosten, omdat het polderdorp niet hoeft te verdwijnen.

Danny Jacobs

De wondere charme van een handige vouwfiets...

26

Wat te denken van vouwfietsen? Heel wat mensen weten wel dat ze bestaan maar hebben ze toch nog niet van dichtbij gezien. Bij het woord 'vouwfiets' denkt de ene aan de minifiets die in de jaren '70 nogal wat furore maakte. En, toegegeven, nogal oubollig oogde. De ander heeft dan weer een high-techformaat voor ogen. De realiteit van de vouwfiets anno '99 is echter met geen van beide gediend...

De fiets is een ideaal transportmiddel voor korte en middellange afstanden. Daarover is iedereen het eens. Zeker in de stad, wanneer auto, tram en bus vaak in de file staan. Bovendien brengt de fiets je van deur tot deur zonder al die vervelende parkeerproblemen eromheen. Prima, maar wat doe ik als ik in Gent woon en ergens in Brussel werk? Of als ik in pakweg Parijs een flink eind van het station naar een vergadering moet? In die gevallen doe je vaak net zoals de meeste andere mensen: je neemt de trein en wacht daarna op tram, bus of metro. Of je neemt de auto met het parkeer- en fileprobleem als levensgroot spook naast je. In beide gevallen word je geconfronteerd met tijdverlies. En zie je jaloers hoe fietsers veel sneller ter plaatse zijn dan jezelf.

Je eigen stadsfiets consequent meenemen is evenwel niet eenvoudig. Je mag niet op bepaalde piekuur- en internationale treinen, het is onhandig om hem op de trappen op en af te slepen en, bovendien, de prijs die de NMBS aanrekent voor je fiets is niet mis... Voor dat soort problemen biedt de vouwfiets een prima oplossing. Je fietst van thuis naar het station, plooit hem snel tot een handig pakketje dat in een speciale tas past, loopt de trap op en neemt hem mee in de trein, gewoon als handbagage. Ben je in het station van bestemming gekomen, dan fiets je in een handomdraai weer weg. Je elimineert op die manier niet alleen de wachttijden voor het openbaar vervoer, maar meteen ook alle files.

Kleine wielmpjes

Maar wie de aanschaf van een vouwfiets overweegt, maakt voor zichzelf best vooraf uit waar je die voornamelijk voor wil gebruiken. Elk type vouwfiets, en er bestaan er heel wat, heeft andere accenten gelegd. Sommige vouwen erg snel en klein, voor andere heb je enkele minuten werk of blijft de fiets, zelfs in gevouwen toestand, nog steeds een flink pakket. Een aantal types passen in een tas of koffer en kunnen dus gratis mee met het openbaar vervoer. Ook kunnen de rij-eigenschappen erg verschillen van wat je op je eigen fiets gewoon bent. De meeste vouwfietsen hebben kleine (20 inch) wielen en soms kan de geometrie van de fiets nogal afwijkend zijn. Of anders gezegd: op sommige types kan je touren en racen terwijl andere dan weer dienen voor korte functionele afstandjes. Dé ideale fiets, waarop je vlot 100 kilometer kan afleggen, die in minder dan een minuut tot een klein pakketje vouwt, zo goed als niets weegt en bovendien ook nog eens niet veel kost? Die bestaat niet...

Gratis reizen

Wie een vouwfiets zoekt die moet dienen om het voor- en natransport van je dagelijkse treinreis te verzorgen, kijkt best naar een snel en compact vouwend model. De klassieker is hier de Brompton die in een handvol seconden tot een pakketje met de afmetingen van een volwassen dokterstas vouwt. Deze fiets past in een daarvoor voorziene tas waardoor hij gratis mee kan met het openbaar vervoer. Zijn gewicht bedraagt ongeveer 12 kilogram én je kan er behoorlijke afstanden mee afleggen. Wil je echter een fiets waarmee je kan touren, trekken, racen, ... maar die omwille van praktische overwegingen compact opgeborgen moet kunnen worden, dan staan de rij-eigenschappen van je fiets uiteraard bovenaan je verlanglijstje. Als absolute topper geldt hier de Moulton. Jammer genoeg heeft kwaliteit ook hier een prijs. Andere merken die ook prima geschikt zijn voor grote afstanden, en minder duur zijn dan de Moulton, zijn de Birdy en Bike Friday.

Fiets in de koffer

Maar misschien zoek je wel een gewone stadsfiets die, bijvoorbeeld omdat hij in de koffer van je auto moet passen, in twee kan plooiën. Ook hiervoor bestaan verschillende types. Ze zien eruit én ze rijden als een citybike. Wil je daarentegen een fietsje dat heel snel samengeklapt kan worden tot een lange smalle vorm, minder dan 10 kilogram weegt, een opvallende vorm heeft en waarop je zeker geen grotere afstanden dan 5 à 8 kilometer zult afleggen, dan komt de Strida 2 hiervoor in aanmerking. Het frame van deze fiets vormt een grote driehoek en wordt vastgezet met slechts twee

snelkoppelingen. Hij rijdt wel helemaal anders dan je op je stadsfiets gewoon bent.

Vouwbaar pedaal

Bij sommige fietsen bevindt de ketting zich in ingeklapte toestand aan de binnenkant van de fiets, bij andere zit hij dan weer aan de buitenzijde. Hou er rekening mee dat deze laatste types minder proper zijn. Een vouwbaar pedaal zorgt ervoor dat de fiets minstens een platte zijde heeft. Een gewoon pedaal botst tegen je heen als je de fiets draagt en dat loopt niet vlot. Verschillende fietstypes hebben een vering. Dit verhoogt uiteraard het comfort, zeker op fietsen met kleine wielen, maar dat heeft natuurlijk ook een prijs.

Je overweegt de aanschaf van een vouwfiets? Bedenk dan eerst terdege voor welk doel je hem zou gebruiken. Vouwfietsen zijn niet goedkoop, maar de afmontage die op verschillende van deze fietsen staat, is vergelijkbaar met die van de betere mountainbikes of zelfs racefietsen. Constructief gezien is het frame van een vouwfiets ingewikkelder dan dat van een gewone fiets. Maar het loont de moeite om de gewonnen tijd in een leuke vouwfiets te investeren...

Manu De Hauwere
Ilse Bortels

De Ligfiets, Lange Violettestraat 49, 9000 Gent,
Tel. & Fax. 09/223.44.96.

Belgisch bedrijf betrokken bij illegale import tropisch hout uit Kameroen

Greenpeace zet zijn strijd tegen de vernietiging van tropische regenwouden onverminderd voort. In één van de vorige nummers van Milieurama kon u al meer lezen over de Greenpeacecampagne om de invoer van tropisch hardhout uit Kameroen aan banden te leggen. Net voor de zomer werd Greenpeace ook op het spoor gezet van de illegale import in ons land van een belangrijke lading 'Afromosia' uit precies Kameroen. Afromosia staat op de lijst van 'bedreigde boomsoorten' van het IUCN (International Union for Conservation of Nature). Handel in deze beschermde soort is gereguleerd onder het internationale verdrag over handel in bedreigde soorten (CITES). En begin augustus dreef Greenpeace ook zijn acties voor het behoud van het Canadese Grote Berenbos op...

Greenpeace achterhaalde dat de firma 'Vandecasteele Houtimport' uit Kortrijk 71 stammen Afrormosia aan haar klanten heeft aangeboden, stammen die illegaal het land werden ingevoerd.

Dankzij eigen onderzoek kon Greenpeace ongeveer één derde van de lading lokaliseren.

Deze werd door het ministerie van Landbouw en de Rijkswacht in beslag genomen. "Het is de eerste keer dat in ons land, en wellicht ook in Europa, een partij illegaal ingevoerde Afrormosia wordt opgespoord", zegt Filip

Verbelen van Greenpeace. "Dat we na nauwelijks enkele weken campagne al beet hebben, wijst erop dat er nauwelijks enige vorm van controle op de import van bedreigde houtsoorten bestaat. Wellicht hebben we hier dan ook slechts te doen met het topje van de ijsberg".

Illegale activiteit

Reeds bij het lanceren van de campagne, drie weken terug, eiste Greenpeace van de houtinvoerders absolute duidelijkheid over de herkomst van het hout uit Afrika dat op de Belgische markt komt. "De houding van één van de grootste Belgische houtimporteurs, de firma zelf rekent zich tot de vijf grootste van het

land, toont aan dat die openheid niet teveel gevraagd is", meent Verbelen. "De Belgische klant heeft het recht te weten onder welke omstandigheden het hout is gekapt, dat hij wenst aan te kopen". Volgens Greenpeace beperkt het probleem zich niet tot de illegaliteit van deze activiteit van de firma Vandecasteele. Verbelen: "De volledige lading van het schip die te Zeebrugge werd gelost, meer dan 300 stammen uit 17 verschillende houtsoorten, vormt een staalkaart van de rooibouw in de bossen van centraal Afrika".

Hij verwijst hierbij naar de laaglandgorilla en de chimpansee, twee mensapen die in het gebied dreigen uit te sterven onder druk van de houtkap, maar ook naar de aanwezigheid van twee boomsoorten in deze lading, die door het IUCN zijn opgenomen op de lijst van de bedreigde boomsoorten en niet minder dan acht soorten die als 'kwetsbaar' staan gecatalogeerd. Een soort, de Mukulungu, staat zelfs geklasseerd als 'extreem bedreigd'.

Bedrijf geeft toe...

Het had overigens nogal wat voeten in de aarde vooraleer de firma Vandecasteele uit Kortrijk toegaf dat de lading boomstammen inderdaad voor haar bestemd was. "Nochtans waren we al een hele tijd in het bezit van een faxbericht dat door de firma Vandecasteele was verstuurd en waarin de firma haar klanten 71 stammen Afrormosia aanbeveelt", doet Filip Verbelen uit de doeken. "Na contact met de bevoegde diensten bleek al gauw dat de firma Vandecasteele noch over export- noch over importvergunningen beschikte voor de gewraakte lading. Alhoewel op het eerste zicht geen Afrormosia aanwezig was op de kade, liet het ministerie van Landbouw toch bewarend beslag leggen op de volledige partij boomstammen". Ondertussen erkent de firma Vandecasteele wel het bestaan van de fax, maar bezeugt dat er van Afrormosia geen sprake is. "Maar dat werd dan weer ontkend door enkele houthandelaars die ons verzekerden dat Vandecasteele wel degelijk Afrormosia aanprijst", aldus Verbelen. "Een handelaar vertelde ons zelfs dat iemand van zijn bedrijf zelf ter plekke was geweest in Zeebrugge om de Afrormosia te bekijken".

Uiteindelijk slaagde Greenpeace erin om via eigen onderzoek te achterhalen dat een deel van de stammen Afrormosia zich in

Quatsinas, traditionele leider van de Canadese Muxalk Indianen, overhandigde aan de kapitein van de Grebe Arrow een brief met de vraag om niet langer producten te vervoeren die het regenwoud vernietigen.

een houtzagerij in Lede bevinden. Greenpeace gaat ter plaatse en dient klacht in bij de rijkswacht te Lede. De brigade contacteert de Procureur des Konings in Dendermonde die opdracht geeft bewarend beslag te leggen op de acht aanwezige verdachte stammen. Het ministerie van Landbouw komt ter plaatse en doet de nodige vaststellingen. "Ook het ministerie van Landbouw stuurde een expert naar Lede om er de stammen te onderzoeken", vervolgt Filip Verbelen: "Maar tegelijk vernamen we ook dat er nog steeds geen bijkomende onderzoeksadren waren verricht om de resterende boomstammen terug op te sporen". Greenpeace laat dan maar 16 bijkomende monsters van verdachte stammen, die nog allemaal op de kade in Zeebrugge bleken te liggen, door een erkend CITES-expert onderzoeken. De monsters blijken achteraf allemaal positief. Ook de resultaten van alle andere analyses bevestigen dat het gaat om Afrormosia...

Grote Berenbos

Begin augustus verscherpte Greenpeace dan weer zijn acties tegen de kaalkap in het Canadese 'Grote Berenbos'. Vooral de invoer van papierproducten uit dat Canadese regenwoud vormde het doelwit van de actie. Een 15-tal Belgische en Duitse actie-

Greenpeace-medewerker Filip Verbelen controleert de precieze herkomst van de boomstammen.

voerders in drie Greenpeace-rubberboten lieten een zes meter hoge grizzlybeer, symbool voor het bedreigde leven in het Grote Berenbos, te water op een drijvend ponton tegenover het vrachtschip 'Grebe Arrow'. Dat schip voerde een lading 'Kraftliner' aan, bestemd voor de Duitse markt. De demonstranten ontvouwen een spandoek met daarop de tekst 'Stop importing Canadian rainforest destruction'. Quatsinas, traditionele leider van de Canadese Nuxalk Indianen, overhandigde aan de kapitein van het schip een brief met de vraag om niet langer producten uit de vernietiging van het regenwoud te vervoeren.

"De Grebe Arrow vervoerde dus Kraftliner en Lineboard", verduidelijkt Filip Verbelen het opzet van de actie. "Dat zijn karton-

achtige materialen, gemaakt van houtproducten van de Canadese maatschappij West Fraser. En West Fraser is, samen met Doman en Interfor, het derde grote houtkapbedrijf dat actief is in het Grote Berenbos aan de Canadese Westkust. Het Grote Berenbos is één van de meest bedreigde biosystemen ter wereld. West Fraser heeft echter plannen om 16 nog onaangetroffen rivier valleien van het Grote Berenbos kaal te kappen". Op dit ogenblik kapt West Fraser actief in de riviervallei van de Chambers River Creek in het noordelijke deel van het grote Berenbos. Enkele jaren terug was deze vallei nog volledig onge-

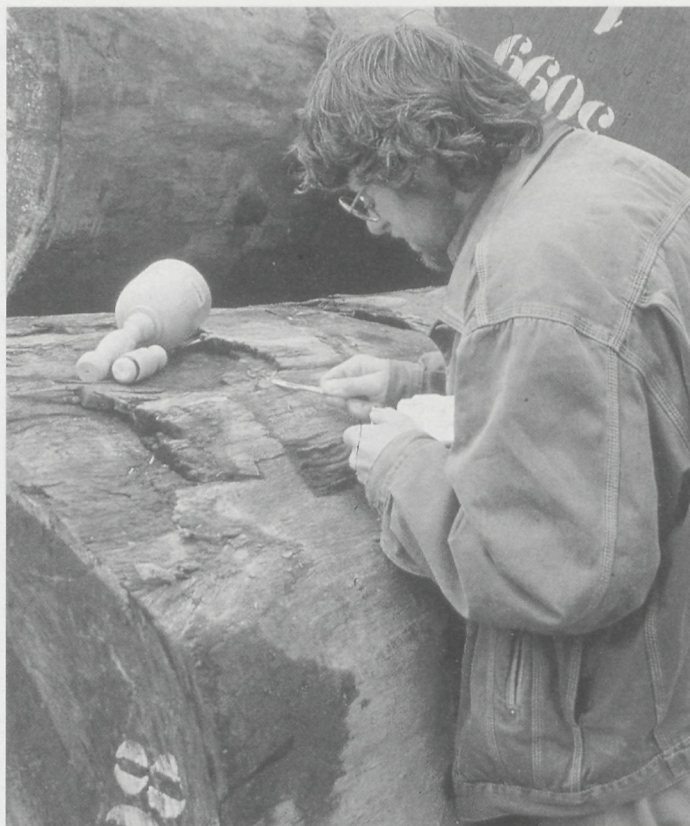

Een beeld van de boomstammen uit het Afrikaanse Congobekken die door de Kortrijkse houtfirma Van de Casteele illegaal werden geïmporteerd.

Greenpeace-activisten aan de slag bovenop een stapel Afrormosia-boomstammen.

Vorig jaar voerde Greenpeace ook al tal van acties tegen de vernietiging van het Canadese Regenwoud. "Als gevolg van onze campagne besliste de Belgische Federatie van de Houtinvoerhandel alvast om geen hout te importeren van bedrijven die ongerepte gebieden van het Grote Berenbos vernietigen", klinkt het overtuigd bij Filip Verbelen. "De Belgische houtimporteurs verzochten hun Canadese leveranciers de kaal-slag van de meest waardevolle regenwouden te staken en zo mogelijk snel hout aan te bieden dat werd gecertificeerd door een onafhankelijke instelling zoals de Forest Stewardship Council (FSC)". De twee betrokken firma's die in België hout leverden uit het Grote Berenbos, Doman en Interfor, aanvaardden vorig jaar een moratorium op de verdere houtkap in het Grote Berenbos. Dit moratorium houdt voorlopig nog stand, ook al gaan beide bedrijven toch verder met de planning om in de toekomst nog ongerepte valleien van het Grote Berenbos te kappen. Interfor overweegt tevens het moratorium op de houtkap in de intacte valleien van het Grote Berenbos niet te verlen-gen als het deze zomer verloopt. "Met onze actie in Antwerpen wilden we dan ook de druk opvoeren op precies West Fraser, het derde grote houtkapbedrijf", aldus nog Verbelen. "We willen dat de Europese invoer van alle hout-en papierproducten afkomstig van West Fraser wordt stopgezet tot de firma akkoord gaat met het stopzetten van haar activi-teiten in het Grote Berenbos".

Deinze er
zetten de

'Biogarantie'. Dat was de fantastische oplossing van de Puzzel waar we vorige maand naar op zoek gingen. Mario Vermarcke uit Deinze en Heide Dierickx uit Wemmel zetten de lettertjes op de juiste plaats en kunnen eerstdaags de postbode dankjewel zeggen wanneer die hun boekenpakket aan huis aflevert. U wil ook wel eens meemaken wat het betekent om als winnaar door het leven te gaan? Waag dan je kans. Los het kruiswoordraadsel op, plaats de letters uit de groene vakjes over naar het rooster en stuur je oplossing naar Bond Beter Leefmilieu, Milieurama-Puzzel, Twekerkenstraat 47, 1000 Brussel. Of doe het per e-mail: hostmaster@bblv.be

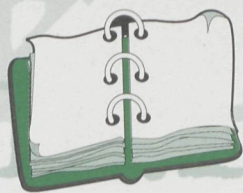
Net als de vorige maand hebben we ook deze 2 zeer interessante milieuboeken in de prijzenkast liggen. Eén en ander wordt ons aangeboden door de Stichting Leefmilieu. Waarvoor dank.

Dirk Serneels

Grassoort		TGV	In de eigen woning	Op dit moment	Lucht-verplaatsing	Complex van (voor) steden
Autopsie			Bergpas	Toetsen-instrument	Persoonlijk oornaamwoord	Gemeente i/d Rupelstreek
Heidemeertje		Wielerronde van Frankrijk Aantekening		Uniek Duitse stad		
			Verbond		Slons Parvenue	
Muzieknoot			Geslachts-verkeer			Plaats in West-Vlaanderen
Wondvocht			Groot ongeluk			Zitmeubel
				Deel v/h oog Zulvel-product		Europeaan
Navigatie-middel				Besef		
Op deze wijze				Larve v/d langpootmug		
		Grote loopvogel Voordeel			Landman Loon	
Rivier in Siberië			Zuiltgoetel		Tijdperk Autokenteken van Ierland	
Rigide			Belgische overheidsdienst (afk.)			
			Zwarte vogel Reeds			Heilige (afk.)
Deel van Indonesië				Gesteente		Muzieknoot
Het aantal mannschappen						

Oplossing van het vorige maand:
BIOGARANTIE

N						A	
---	--	--	--	--	--	---	--

Kalender

Port drinken of vogeltjes kijken?

Kris Kras, de reisdienst voor jongeren die overigens ook samenwerkt met BBL-lidorganisatie Tierra vzw, organiseert van 31 augustus tot 14 september een natuurlijke zwerftocht doorheen Portugal. Rijkelijk versierde kathedraal, paleizen, kloosters en kerken vergelijken met sobere huisjes waar het vee de onderste verdieping bewoont. De ene dag een bezoek aan grote, bijna overbevolkte steden terwijl je de andere dag door dorpen rijdt waar ze anders

amper een auto zien. Oververhitte wandelingen doorstaan in de open vlakten van de Estremadura en koele nachten doorbrengen in de bergen van de Serra da Estrela. Het zijn

slechts enkele sfeerbeelden van een avontuurlijke vakantie in een contrastrijk land, dat heel wat in petto heeft als je je ook voor die culturele verscheidenheid openstelt. Samen met andere sociale natuur- en cultuurliefhebbers kan je je in een groot avontuur werpen. Je reist doorheen het weinig toeristische deel van Portugal langs kleine landweggetjes en haarspeldbochten. Het programma houdt voldoende afwisseling in tussen cultuur en natuur, stad en platteland, wandelen en rijden, ... Je herbeleefde de middeleeuwen in de smalle straatjes en steegjes van witgekalkte steden of zelfs het stenen tijdperk in de verlaten dorpen. Maar je wordt ook ondergedompeld in grote steden als Coïmbra, Porto en Lissabon.

De deelnameprijs voor de trip bedraagt 29.600 frank.

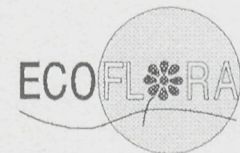

i Kris Kras vzw, Prinses Clementinalaan 205, 9000 Gent, Tel. 09/221.08.05., Fax. 09/221.49.29., e-mail: kriskras@pandora.be

Ecoflora zet de biologische bloemetjes buiten

In het weekend van 25 en 26 september organiseert Ecoflora, zowat de enige kwekerij in België die zich gespecialiseerd heeft in de productie van wilde, inheemse vaste planten,

een 'Bloembollen-weekend'. Ecologisch tuintieren, natuurrijke tuinen, tuintieren met plan-

ten uit eigen streek, ... mogen dan al begrip-pen zijn die steeds meer onder aandacht komen van de tuinliefhebber, toch is het niet zo evident om een aangepast aanbod van natuurlijke tuinproducten en inheemse plan-ten te vinden. Ecoflora specialiseert zich in die inheemse vaste planten. Maar ook kruiden, inheemse bloembollen en haagplanten, zaadmengsels voor bloemenweiden, nestkas-ten en bio-tuinproducten behoren tot hun aanbod. Voor haar herfstopenendagen op 25 en 26 september werkt Ecoflora dit jaar samen met de gerenommeerde Nederlandse

bloembollenspecialist Peter Nijssen. Tijdens het opendeurweekend kan je ook langslopen langsheen diverse informatie- en verkoop-stands. Biologische groenten en fruit zullen aangeboden worden, je kan advies inwinnen bij ecologisch geïnspireerde tuinontwerpers en aanleggers, er zullen stands zijn van orga-nisaties die actief zijn op vlak van biotuin, natuurbescherming, ...

i Ecoflora, Ninoofsesteenweg 671, 1500 Halle, Tel. 02/361.77.61.

Natuur 2000 zoekt vleermuizen

Op 4 en 25 september organiseert Natuur 2000 in het Fort van Oelegem twee vleermuisavonden. Dat Fort van Oelegem is één van de belangrijkste overwinteringsplaatsen voor vleermuizen in het Vlaamse land. Dit erkende monument van 4,5 hectare wordt sinds '84 beheerd door Natuur 2000, de Vlaamse Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubehoud.

In de loop van de jaren is het bestand van overwinterende vleermuizen opgelopen van enkele tientallen tot ongeveer 1000 exemplaren. Jammer

genoeg zijn de vleermuizen een ernstig bedreigde diergroep. Door het overvloedige gebruik van DDT en andere pesticiden zijn deze insectenetende zoogdieren er sterk op achteruit gegaan. Ook het verdwijnen van schuilplaatsen voor de overwintering en zomerverblijf heeft hierbij een grote rol gespeeld. In september, kort voor het begin van de winterslaap, geeft Natuur 2000 aan geïnteresseerden de kans om het Fort van Oelegem te bezoeken. Afhankelijk van het weer kan je een aantal vleermuizen te zien krijgen. De avond bestaat uit 3 delen. Er wordt begonnen met een diareeks waarin je toelichting krijgt over de vleermuizen en hun biotoop. Daarna is er een korte wandeling door de fortgangen en tenslotte een demonstratie van de 'batdetector', een toestel dat ultrasone geluiden van de vleermuizen hoorbaar maakt.

i Natuur 2000, Bervoetstraat 33, 2000 Antwerpen, Tel. 03/231.26.04., Fax. 03/233.64.99., e-mail: natuur2000@planetinternet.be

Waterrijk in Kuurne

Van vrijdag 1 tot dinsdag 5 oktober organiseert de natuurwerkgroep De Vlasbek vzw uit Kuurne een natuurtentoonstelling. Met als titel 'WaterRIJK' leidt ze de bezoeker langs de monding van de Heulebeek te Kuurne, langs de Leie en de Schelde tot in de Westerschelde. De bezoeker vindt er een veelheid van natuur- en milieuaspecten die zich in en om het water afspelen. Hij maakt kennis met bijvoorbeeld de natuurgebieden in de afgesneden Leiemeaders of met de milieuproblematiek van het afvalwater. De tentoonstelling wordt georganiseerd in de raads-kelder onder het gemeentehuis van Kuurne.

i De Vlasbek vzw, Standaardmolen 20, 8520 Kuurne, Tel; & Fax. 056/71.95.44., klimop_zwvl@yahoo.com

Procter & Gamble

Kwaliteitsproducten
gemaakt na veel
milieuonderzoek

Risk Assessment and Management of New and Existing Chemicals
Environmental Toxicology and Pharmacology

C.J. Van Leeuwen, F. Bro-Rasmussen, T.C.J. Feijtel, R. Arndt,
Grandy, B. Hansen, J.J. Van Hemmen,

Composting to Achieve a 50%
Management Approach
P. Schauner, 1997

Effect of Linear Alkylbenzenesulfonates With Dissolved
Organic Matter on Bioavailability
Versteeg, 1996. Environmental Science & Technology

Fate of Linear Alkylbenzene Sulfonate in the Environment.

D.C. McAvoy, W.S. Eckjoff and R.A. Rapaport. 1997. The CLER Review 3(1): 4-17

Effects of Nutrient Trace Metals on
(S,S)-EDDS

within an Effective Presence of the Chelator

L'inventaire du Cycle de vie Pour
P. Schauner, and others

Integrating Life-Cycle Assessment Within
Environmental Management

B. De Smet, P.R. White and J.W. Owens
ed. Chapter 16, McGraw Hill

Building Uncertainty Analysis into

Chemicals Disposed Through Municipal Wastewater.

Overall Framework for
Impact of Biodegradation Test Methods on the
Applicability of Biodegradation QSARs

C.E. Cowan, T.W. Federle, R.J. Larson T.C.J. Feijtel 1996

Integrated Waste Managers.

Flow Through Laboratory Microcosm Suitable for Assessing Effects of Surfactants on
Natural Periphyton

S.A. Belanger and K.L. Rupe. 1996 A. Environmental Toxicology and Water Quality, 11:65-76

Dit geldt voor alle producten van Procter & Gamble:

O.a. Bonux - Ariel - Dash - Dreft - Vizir - Bonux - Ace Delicat - Lenor - Mr. Proper -

Antikal - Pampers - Bounty - Always - Alldays - Demak'up - Tempo - Tampax -

Oil of Olaz - Vicks - Pétrole Hahn - Pantene - Head & Shoulders - Wash & Go -

Monsavon - Clearasil - Secret